

МИСЛИТИ – І ТВОРИТИ ДОБРО!

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 22 (543)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

23 листопада 2021 року

КОНТАКТИ

ТНМУ УКЛАВ УГОДУ ПРО СПІВПРАЦЮ З ВСЕУКРАЇНСЬКОЮ АСОЦІАЦІЄЮ СХІДНОЇ МЕДИЦИНИ

Тернопільський національний медичний університет імені Івана Горбачевського та громадська організація «Всеукраїнська асоціація східної медицини» уклали угоду про співпрацю. Обидві сторони домовилися спільно діяти задля об'єднання зусиль у розв'язанні проблем і завдань наукової та освітньої діяльності відповідно до вимог навчально-методичної, науково-дослідної та виховної роботи зі студентами, обміну досвідом у сфері східної медицини, реабілітації та превентивної медицини, впровадженні інноваційних технологій, взаємин у культурологічній та соціальній царинах.

Угода передбачає забезпечення сприятливих умов для підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації; проведення досліджень і розробку нових освітніх технологій у галузі східної медицини; налагодження спільної співпраці з китайськими медичними закладами вищої освіти, стажування викладачів, докторантів та аспірантів на базі китайських медичних ЗВО. Йдеться також про підготовку та видання спільних наукових публікацій, монографій, підручників,

навчальних посібників; формування сучасного науково-методичного забезпечення навчального процесу; організацію й проведення спільних наукових заходів – конференцій, семінарів, круглих столів, тижнів науки тощо.

Свої підписи під угодою поставили ректор ТНМУ, член-кореспондент НАМН України, професор Михайло Корда та голова Всеукраїнської асоціації східної медицини Олександр Самсонов.

Іван КЛИЩ, проректор з наукової роботи ТНМУ, професор Світлина Яніни ЧАЙКІВСЬКОЇ

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

Валерія ПЕТРЕНКО – студентка 5 курсу медичного факультету.

Стор. 5

У НОМЕРІ

Стор. 3-4

ВІДБУВСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОРУМ З АДВОКАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ СТРАТЕГІЙ ВАКЦИНАЦІЇ ПРОТИ COVID-19

Тема вакцинації від COVID-19 нині особливо актуальна. До розмови запросили доцентку кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТНМУ, членкиню громадської організації «Батьки за вакцинацію» Світлану НИКИТЮК. Нещодавно вона побувала на форумі з адвокаційної підтримки стратегій вакцинації проти COVID-19 для мешканців України, де вчоргове розглядали пріоритетні питання вакцинації.

Стор. 6-8

ДОЦЕНТ ДМИТРО КОРОБКО: «ЗНАННЯ – КЛЮЧ ДО УСПІХУ»

Свій полудень віку відзначив доцент Дмитро Коробко – авторитетний науковець, кандидат фармацевтичних наук, декан фармацевтичного факультету, вимогливий та справедливий наставник студентства, харизматична й талановита людина. Сьогодні Дмитро Борисович – гість нашої редакційної «Вітальні». Просимо ювіляра поділитися спогадами про пам'ятні події минулого й думками про сьогодні, розповісти про людей, яких любить і шанує, про траєкторії професійного становлення, наукову діяльність та духовні цінності, які сповідує.

ПЕРЕДПЛАТИТЬ ГАЗЕТУ НА 2022 РІК

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

ВАША ГАЗЕТА!

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА «МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ»: на один місяць – 49 грн.; на три місяці – 142 грн.; на пів року – 278 грн.; на рік – 550 грн.

Газету «Медична академія» можна передплатити в будь-якому відділенні зв'язку. Станьте її читачем!

ІНДЕКС 23292

ВІЗИТ ДИРЕКТОРА МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПРОГРАМ МЕДИЧНОГО ЦЕНТРУ CEDARS-SINAI ДО ТНМУ

Директор міжнародних наукових та інноваційних програм медичного центру Cedars-Sinai (Cedars-Sinai Medical Center, Los Angeles, CA, USA) та президент Асоціації регіональної співпраці з питань здоров'я, науки та технології (The Association for Regional Cooperation in the fields of Health, Science and Technology – RECOOP HST Association) д-р Шандор Варі (США) відвідав з візитом Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського.

Обговорили отримані результати досліджень, які проводять у ТНМУ за рахунок грантових коштів RECOOP HST Association:

1. RECOOP # 021 Senior Scientists Grant 2020-2021 «Гендерні відмінності при хронічному стресі у студентів, спричиненому обмеженням пересування внаслідок пандемії COVID-19». (Тернопіль-Осієк-Вроцлав).

2. RECOOP # 022 Senior Scientists Grant 2020-2021 «Дослідження хронічного стресу в SARS-CoV 2 інфікованих серопозитивних пацієнтів і медичних працівників». (Тернопіль-Осієк).

3. RECOOP # 023 Senior Scientists Grant 2020-2021 «Вплив COVID-19 на артеріальну гіпертензію в пацієнтів, які приймають інгібітори ангіотензин-перетворюючого ферменту (іАПФ) та антагоністи рецепторів ангіотензину (АПІІ)». (Тернопіль-Осієк).

4. RECOOP # 024 Senior Scientists Grant 2020-2021 «Ен-

дотеліальна дисфункція та гіперкоагуляція у перехворілих на COVID-19». (Тернопіль-Львів-Париж-Шегед).

5. RECOOP Grant # 25 Senior Scientists Grant 2020-2021 «Дослідження перехресного гуморального імунітету між корона-

COVID-19». (Київ-Дебрецен-Тернопіль).

9. RECOOP # 027 Young Scientist Research Grant 2020-2021 «Застосування флуоресцентних оптичних сенсорів для визначення вмісту кортизолу у слині при гострому та хронічному стресі, спричиненому COVID-19». (Вроцлав-Тернопіль).

Окрім того, відзначено студентів, які активно брали участь у дослідженні щодо вивчення впливу самоізоляції та обмеження пересування під час першого локдауну, зумовленого пандемією COVID-19 в рамках RECOOP # 021 Senior Scientists Grant 2020-2021 «Гендерні відмінності при хронічному стресі у студентів, спричиненому обмеженням пересування внаслідок пандемії COVID-19».

У рамках візиту д-р Варі в гібридному форматі (онлайн- та онлайн-трансляція на платформі Microsoft Teams) провів семінар Knowledge Transfer from Research to Patient Treatment Science-Communication-Innovation Management-Clinical Investigation. Захід проводився англійською мовою, присутніми були PhD студенти та викладачі ТНМУ.

Висловлюємо щирі вдячності RECOOP HST Асоціації за плідну співпрацю та підтримку наукових досліджень.

Пресслужба ТНМУ

Д-р Шандор ВАРІ вручає сертифікат студенту Ашоку РЕБАРИ

вірусами, що спричиняють сезонні застуди, та SARS-CoV-2». (Тернопіль-Львів-Париж).

6. RECOOP Grant # 028 Fusion Grant 2020-2021: «COVID-19 та коморбідна патологія у вагітних». (Тернопіль-Шегед-Пек).

7. RECOOP # 020 Senior Scientists Grant 2020-2022 «Розробка тест-наборів для імуноферментного визначення антитіл до SARS-CoV-2 у слині». (Львів-Тернопіль).

8. RECOOP FUS Grant # 26 Fusion Grant 2020-2021 «Дослідження змін системи гемостазу та глікозилювання факторів згортання після перенесеного

ДОЛУЧИЛИСЯ ДО ПИСАННЯ ДИКТАНТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ

Українці у всьому світі 9 листопада відзначили надзвичайно важливе свято – День української писемності та мови.

Під керівництвом та за активної участі завідувача кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки, професора Степана Вадзюка викладачі та студенти-медики 9 листопада долучилися до Всеукраїнської акції з нагоди Дня української писемності та мови й писали радіодиктант. Відрадно, що всі хлопці та дівчата із задоволенням взяли участь у заході, а викладачі своїм прикладом підтримали цю настільки важливу ініціативу.

День української писемності та мови започаткували 1997 року. Свято припадає на День вшанування преподобного Нестора-літописця – послідовника творців слов'янської писемності Кирила та Мефодія. Адже дослідники вважають, що саме з

Студенти 2 курсу зі спеціальності «Стоматологія» на кафедрі фізіології з основами біоетики та біобезпеки пишуть диктант національної єдності

його праці розпочинається писемна українська мова.

Упродовж століть українська мова, так само як і її носії – український народ, зазнавала сут-

тєвих утисків і заборон з боку різних держав.

Але попри це, з кожним роком українська мова розквітає: носіїв рідної мови стає дедалі більше, молодь все частіше популяризує українську у соцмережах та спонукає до її вжитку у мовленні. І нині українською мовою розмовляють понад 45 мільйонів людей.

Приємно, що майбутнє України в руках саме високоосвіченої, культурної молоді. Бо саме молодь – це майбутнє держави і тому сьогодні має бути вироблена чітка стратегія виховання молодого покоління, формування його світогляду. Адже Україна – це дуже гарна країна, яка повинна бути високорозвинутою та мати гідне майбутнє.

**Тетяна КАЩАК,
асистентка кафедри
фізіології з основами
біоетики та біобезпеки ТНМУ**

ВОЛОНТЕРИ УНІВЕРСИТЕТУ ДОПОМАГАЮТЬ БІЙЦЯМ ООС

У Тернопільському національному медичному університеті імені І.Горбачевського робота зі збору необхідних продуктів нашим країнам, які несуть службу в зоні ООС, не припиняється. Нещодавно вчергове передали гуманітарну допомогу.

Спільними зусиллями викладачів, студентів, керівництва й адміністрації університету вдається підтримувати бійців не лише найнеобхіднішим, як-от продуктами харчування, речами першої необхідності, а й, звичайно, медикаментами. Така робота не залишається непоміченою. Щоразу, отримуючи адресний гума-

нашого міста, вже кілька років збираємо посилки та кошти для наших мужніх і сміливих воїнів».

Нашим бійцям уже складно уявити свої військові будні без волонтерської допомоги. На передовій на неї неабияк чекають. Це мов ковток свіжого повітря та сонячний промінь з мирної сторони.

Організатори висловлюють подяку керівництву та адміністрації університету за підтримку та сприяння, керівництву ПрАТ «Тернопільський молокозавод» за передачу продукції ТМ «Молокія», всім викладачам і студентам та іншим жертводавцям, лю-

нітарний вантаж, хлопці та дівчата відчувають нашу з вами любов, а також велику відповідальність, яка лежить на них за збереження територіальної цілісності й майбутнього нашої країни.

«Сьогоднішня допомога на схід України не перша та не остання, – наголошує Марта Руденко, керівниця центру виховної роботи та культурного розвитку ТНМУ. – Ми спільно з Марією Шестопалко, активною представницею волонтерського корпусу

дям, з щирим серцем, які допомогли у втіленні задуманого.

І надалі волонтерським завданням залишається забезпечення наших хлопців і дівчат продуктами харчування, ліками, зимовим одягом, взуттям та засобами для обігріву. Погодні умови дедалі погіршуються й перші морози не повинні стати на заваді сумлінному несенню служби наших бійців. Разом ми переможемо!

Соломія ГНАТИШИН

ВИПУСКНИКИ ДІЛИЛИСЯ СВОЇМ ДОСВІДОМ ЗІ СТУДЕНТАМИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Випускники ТНМУ з числа іноземних студентів зорганізували вебінар на тему «Що очікує вас після завершення навчання в медичному університеті?».

Відділ освіти Нігерійської студентської спілки під керівництвом Адейми Девіда Айюолуви (керівник цього відділу в 2020-2021 році) ініціював онлайн-зустріч для студентів-медиків. Головне завдання заходу полягало в тому, щоб розповісти теперішнім студентам про те, що їх очікує після закінчення університету, про програми та можливості, якими можна скористатися.

Своїм досвідом поділилися двоє фасилітаторів-лікарів: Одіон Дональд Оріафо (нині є в штаті Федерального медичного центру, Абуджа, Нігерія; випускник ТНМУ 2017 року; колишній президент Нігерійського студентсь-

кого союзу в ТНМУ) та Огеново Ефекодо (Mbbs, FWACS (анестезія), MRCGP, GP-UK).

Обидва доповідачі розповіли, що своє майбутнє треба планувати завчасно. Вони проілюстрували це на власному та професійному досвіді з метою найкращого донесення своєї думки до всіх присутніх. Окрім того, запрошені гості надали матеріали та посилання, які є корисними та можуть допомогти в майбутньому.

У вебінарі взяли участь понад 100 студентів ТНМУ. Зі студентами також спілкувалися лікарі Емануїл та Чіома, а від університету вітальне слово передала заступниця директора центру виховної роботи та культурного розвитку, доцентка Олена Покришко.

Пресслужба ТНМУ

ВІДБУВСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОРУМ З АДВОКАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ СТРАТЕГІЙ ВАКЦИНАЦІЇ ПРОТИ COVID-19

Тема вакцинації від COVID-19 нині особливо актуальна – хворих і смертельних випадків, на жаль, більше. Втім, значна частина пересічних українців просто панічно бояться щеплення або ж не довіряють медичним працівникам. Як діяти в таких випадках? Поза сумнівом, звернутися до фахівців, експертів, людей обізнаних у цій справі, аби вирішити всі «за» та «проти» й, не вагаючись, прийняти рішення. До розмови з цього приводу запросила доцентку кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТНМУ, членкиню громадської організації «Батьки за вакцинацію» Світлану НИКИТЮК. Нещодавно вона побувала на форумі з адвокаційної підтримки стратегій вакцинації проти COVID-19 для мешканців України, де вчергове розглядали пріоритетні питання вакцинації.

– Світлано Олексіївно, ви, як відаю, не лише прихильниця вакцинальної кампанії, але й активна її учасниця в тому сенсі, що заохочуєте друзів, сусідів, знайомих до свідомого вибору.

– Це й справді так. Хто, як не медики, лікарі повинні нести інформацію у світ, бо, якщо думка про необхідність вакцинації прийде біля ліжка хворого в реанімації, або ж на кладовищі – зрозуміло, що вже пізно. Тому мене тішить, коли наші вакциновані студенти закликають щепитися своїх батьків, родичів. До слова, лікарі Тернопільської обласної дитячої лікарні, на базі якої наша кафедра, викладачі Тернопільського національного медичного університету, громадські діячі області надіслали меседж до своїх співгромадян з щирим наполегливим проханням вакцинуватися. І вважаю це гарним посилом на шляху вакцинації, про що я зазначала навіть з трибуни національного форуму «Адвокація на підтримку стратегій із вакцинації проти COVID-19 згідно з Дорожньою картою та їх виконання в Україні», що відбувся в Києві. Форум став частиною адвокаційної кампанії Всесвітньої організації охорони здоров'я у співпраці з Міністерством охорони здоров'я України, Коаліцією з вакцинації та за підтримки Європейського Союзу.

– З якою метою організували цей захід?

– Найперше, підтримати впровадження вакцинації від COVID-19 в Україні, зосередив-

шись на пріоритетних групах, таких категоріях мешканців, як літні люди, медичні працівники. З огляду на пандемію, аби залучити більшу кількість бажаючих, форум відбувався у кількох форматах – офлайн- та онлайн-режимі, до роботи в залі долучилися 37 учасників з 13 регіонів України. У панельних дискусіях взяли участь 10 експертів в онлайн-режимі. Захід був дуже представницьким – його експертами стали фахівці Міністерства охорони здоров'я України, Національної технічної консультативної групи з імунізаційної медицини, Державного експертного центру МОЗ України, технічні фахівці Всесвітньої організації охорони здоров'я, керівники регіонів, залучених до пілотних проектів вакцинальної кампанії, а також провідні лікарі та досвідчені громадські активісти. Національний форум відбувся у форматі комунікації на різних рівнях з усіма установами та партнерами-виконавцями. Обговорювали пріоритетні завдання й можливі шляхи вирішення викликів, які нам нині оголосила пандемія. Зосередилися й на можливостях упровадження найкращих світових практик і негалийних заходів, які мають допомогти вакцинувати пріоритетні групи, що в зоні високого ризику COVID-19.

– Які теми були найбільш топовими для обговорення?

– Модератори внесли на обговорення теми, які набули найбільшого резонансу у суспільстві. Скажімо, безпека та ефективність вакцин проти COVID-19. Системи нагляду за несприятливими подіями після імунізації. Цю проблему доволі часто обговорюють і в засобах масової інформації, її можна почути навіть на просторах інтернету, у соціальних мережах, бо всіх цікавить. Прозвучали на форумі й основні рішення та рекомендації щодо сприяння охопленню вакцинацією медичних працівників та літніх людей, адже це пріоритетні групи щодо щеплення. Йшлося й про залучення до цього процесу також органів місцевого самоврядування – об'єднаних територіальних громад, зокрема у сільській місцевості. Особливо промовисто прозвучали в цьому контексті слова голови представництва ВООЗ в Україні, доктора Ярно Хабіхта, який підкреслив, що допомогти розширити масштаби вакцинації проти COVID-19 у країні – це справа кожного: «В усіх є своя роль у цьому процесі: лідери та члени громад, люди, які ухвалюють рішення, близькі та сім'я, а також медичні працівники. Наша спільна мета – досягти наступного рівня охоплення у 40 відсотків до кінця року».

Директорка департаменту фармаконагляду Державного експертного центру МОЗ України

Тетяна Башкатова наголосила, що лікар зобов'язаний звітувати про несприятливі події після імунізації (НППІ), які зафіксовані в пацієнта протягом 30 днів, проте не повинен сам робити висновки щодо їх причин. Вона також повідомила, що частота НППІ в Україні становить 0,1%. Більшість НППІ – це звичні для медиків прояви, скажімо, почервоніння шкіри, головний біль, нездужання, міалгія, підвищення температури тіла тощо. Зареєстровано 14 випадків анафілаксії на майже 17 мільйонів введених доз, це дуже низька частота. Жоден летальний випадок унаслідок вакцинації не зареєстрований. Представниця ДЕЦ підкреслила, що профіль безпеки вакцин від COVID-19 є сприятливим і користь значно перевищує ризик. Членкиня Національної технічної групи експертів з імунізаційної медицини Леся Ющенко додала, що збір НППІ відбу-

Доцентка кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТНМУ, членкиня ГО «Батьки за вакцинацію» Світлана НИКИТЮК

вається у всьому світі й навіть пацієнти можуть вносити ці дані.

Цікаво було почути на форумі й думку колег, які ділилися досвідом і власними «прийомами» щодо активізації вакцинальної кампанії. Скажімо, директор КНП «Бориспільський міський центр первинної медико-санітарної допомоги» Євгеній Черенок наголосив, що мовити про важливість і необхідність вакцинації треба постійно. «Я вас не змушую, але настійливо рекомендую», – на його погляд, такий принцип «інформаційного білого шуму» варто використовувати й на державному рівні загалом. Директор Ірпінського ЦПМСД, в якому щеплено 100 відсотків колективу, Андрій Левківський наголосив, що приклад першочергової вакцинації керівника є надважливим: «Є диванні генерали, а є бойові. Керівник закладу має бути бо-йовим генералом – щепитися першим!»

– Які групи населення є пріоритетними щодо вакцинації? Що про це мовили на зібранні?

– Це – медики та люди поважного віку. На цьому особливо наголошували на форумі. Літні люди складають 25% населення, але Україна поки що не змогла охопити їх пріоритетною вакцинацією. 72% вакцини використали на вікову групу 20-59 років. Технічна спеціалістка Бюро ВООЗ в Україні, доктор Вусала Аллахвердієва зазначила, що, хоча вакцини не запобігають передачі вірусу, але вони ефективні проти важкого захворювання та наслідків. Більшість шпиталізацій та смертей внаслідок COVID-19 припадає на людей поважного віку. Станом на жовтень вакцинацією охопили лише 18,5% українців у віці 60+. Учасники форуму наголосили, що сильний вплив на рішення старшого покоління щепитися мають близькі та рідні, а також лікарі, освітяни, священнослужителі. Взагалі ж медики, лікарі, вчителі та священники здавна є носіями ідей прогресу. Вакциновані Папа Римський, Блаженніший Святослав, глава Української греко-католицької церкви, звернулися до вірян із закликами про вакцинацію.

«Менше 20% людей старшого віку щеплені – це означає, що 8 з 10 ваших батьків не мають захисту, вони в зоні ризику важких наслідків COVID-19». Це меседж, який допомагає переконати людей вакцинувати своїх батьків. Переконати батьків моїх маленьких пацієнтів, які щеплюють своїх дітей, також вакцинувати своїх батьків», – зазначила Надія Жигалова, лікарка клініки «Дитячий лікар» міста Житомир, блогерка.

Вусала Аллахвердієва наголосила на тому, що медичні працівники не можуть самі впоратися з пандемією – вони потребують підтримки на місцях. Вона зазначила, що в кожному селі є староста або інспектор. Експертка ВООЗ закликала керівників громади скоординуватися з ними, провести збори з усіма старостами та інспекторами сіл і залучити їх до координації вакцинації на рівні населених пунктів.

Під час форуму представники Полтавської області – Сергій Соломаха, Миргородський міський голова, та Олександр Фошин, головний лікар Миргородського ЦПМСД, – розповіли про успішний досвід пілотного проекту, який проводили у вересні в селах Гаркушинці та Петрівці. Згуртована робота місцевої влади, громадськості, медиків допомогла селянам отримати відповідь на питання про вакцинацію, які викликали сумнів, та максимально наблизити цю послугу до людей. Проект був реалізований ВООЗ спільно з МОЗ України та ГО «Батьки за вакцинацію» в партнерстві з ЄС та за підтримки де-

партаменту охорони здоров'я Полтавської ОДА й Полтавського обласного центру громадського здоров'я.

– Особливо актуальною є тема щодо протипоказань проти вакцинації від COVID-19. Розкажіть, будь ласка, детальніше про це.

– Створено перелік медичних протипоказань і застережень, за якими визначають протипоказання до вакцинації проти COVID-19 при різних клінічних станах. Абсолютні протипоказання – стан, при якому існує ймовірність виникнення серйозної побічної реакції на вакцину, і ризики від проведення вакцинації переважають користь від проведення щеплення. Абсолютні протипоказання поділяють на постійні та тимчасові. Постійні протипоказання несуть постійний пожиттєвий характер та ймовірно не будуть зняті впродовж життя. Тимчасові протипоказання, безпосередньо наявні в момент вирішення питання щодо проведення щеплення, мають тимчасовий характер та зникають з часом.

Єдиним абсолютним постійним протипоказанням до щеплення конкретною вакциною є анафілактична реакція першої дози цієї вакцини. У цьому випадку пацієнту буде рекомендовано щепитися від COVID-19 іншою вакциною за її наявності. Якщо пацієнт має алергію на один з компонентів вакцини від COVID-19, йому також слід щеплюватися іншою вакциною.

Тимчасовими протипоказаннями є:

- Гострі захворювання з підвищенням температури вище 38,0 °C. Вакцинація може бути проведена після одужання та відсутності ознак гострої хвороби. Довідку видають на термін до двох тижнів від початку захворювання.

- Лікування моноклональними антитілами або рекомвалесцентною плазмозою. Вакцинація може бути проведена через 90 днів після закінчення курсу терапії. Термін дії довідки – 3 місяці.

- Запровадження вакцин проти інших інфекційних захворювань. Вакцинація COVID-19 слід проводити через 14 днів після введення вакцини проти інших інфекційних хвороб (за винятком інактивованої вакцини проти грипу, яку можна вводити одночасно з антиковідною вакциною в різні руки). У проміжку між першою та другою дозою вакцини проти COVID-19 можуть бути введені інші вакцини з дотриманням 14-денного інтервалу. Термін дії довідки – 14 днів.

- Проба з туберкуліном чи аналіз крові на туберкульоз (IGRA). У разі необхідності провести пробу з туберкуліном або IGRA, її слід провести та інтерпретувати перед проведенням вакцинації або відкласти щонайменше на чотири тижні після проведення вакцинації проти COVID-19. Вакцинація COVID-19 може бути здійснена будь-коли після завершення всіх етапів проби з туберкуліном. Термін дії довідки – до завершення оцінки проби/IGRA.

(Продовження на стор. 4)

НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНГРЕСІ МОВИЛИ ПРО ВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ОНКОХІРУРГІЇ

Європейське товариство хірургічної онкології ESSO було створено 1981 року для підтримки своїх членів у розвитку науки й практики хірургічної онкології на користь онкологічних хворих. Ця організація налічує понад 20000 членів і бачить реалізацію своєї місії за допомогою цілої низки заходів, пов'язаних з освітою, дослідженнями та лідерством у багатопрофільній допомозі.

Центральною щорічною подією Європейського товариства хірургічної онкології є проведення конгресу. Цьогоріч такий захід 8-10 листопада відбувався в місті Лісабон (Португалія). Тема конгресу: «Вдосконалення майбутнього онкохірургії». Я мав честь представляти Тернопільський національний медичний університет імені Івана Горбачевського.

Новизна доповідей конгресу була надзвичайно цікавою, коротко тезами:

* хірургічна онкологія, на жаль, ще, мабуть, не скоро втратить свою актуальність, проте ціла га-

лузь онкології впевнено рухається до консервативного лікування;

* розробляють та впроваджують в практику нові напрямки й можливості терапії моноклональними антитілами (в тому числі як неад'ювантна терапія);

* для більшості пухлин ШКТ неад'ювантна терапія стає стандартом, наприклад, згідно з останніми результатами дослід-

ження у США у майже 50% пацієнтів із злоякісними пухлинами прямої кишки вдається досягти повного регресу пухлини на тлі передопераційної хіміопротимонової терапії;

* рутинне імуногістохімічне обстеження кожного пацієнта ще на етапі діагностики (й надалі впродовж всього циклу лікування) дозволяє персоналізовано на якісно новому рівні підібрати лікування для кожного пацієнта;

* раннє виявлення спадкових схильностей та генетичних мутацій і профілактичний видалення «здорових» органів;

* рутинне визначення циркулювальної пухлинної ДНК та її прогностичної цінності;

* розширення показань до ендоскопічних операційних втручань на ранніх стадіях раку;

* можливості для продовження життя пацієнтам з перитонеальним канцероматозом за допомогою HIPEC, NIPEC та PIPEC;

* на жаль, онкологія молодшає й за багатьма прогнозами до 2030 року частка з деяких локалізацій зросте до 25% випадків у категорії до 35 років.

Надзвичайно цікаві були наукові сесії з методів раннього онкоскринінгу, наголос був поставлений на застосуванні ендоскопічної хроматографії, ендомікроскопії, виявлення шлункового типу інтестинальної метаболізації, що асоціюється з неопластичною прогресією, стратифікація факторів ризику та раннє виявлення атрофічного гастриту, асоційованого з хелікобактер пілорі.

На конгресі я представив постерну доповідь на тему: Preoperative three-dimensional computed tomography of left colic artery in patient with left-sided colon and rectal cancer.

Традиційною подією на конгресах такого рівня є сесія

«Lifetime Achievement Award», яку цього року присвоїли професору Ріккардо А. Аудісіо зі Швеції. Його лекція радше була настановою для молодих онкологів. Він виділив такі загрози «threats» у професійному зростанні молодих фахівців: недостатня кількість знань, нездатність вести наукову дискусію й як наслідок – передача дискусії в «інші» руки, нехтування потребами та опікою над пацієнтами, слабкодухе критичне мислення/слабке наставництво... Завершив свою лекцію словами: Study hard to achieve certainties while harvesting doubts (Наполегливо навчайтеся й будете ставати впевненішими через долання сумнівів).

Було часто зустріти в кулуарах конгресу та зав'язати контакти з одним зі світових експертів у галузі малоінвазивної онкохірургії, професором Amjad Parvaiz з Лондона. Під час розмови отримано позитивну відповідь щодо можливості проходження стажування в його клініці.

Степан ГРИЦЕНКО,
асистент кафедри хірургії
№1 з урологією,
малоінвазивною хірургією
імені Л.Я.Ковальчука ТНМУ

ВІДЗНАЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЗА ДОСЯГНЕННЯ В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ

У Тернопільському національному медичному університеті імені Івана Горбачевського створені всі умови для навчання та самореалізації студентів. Кожен бажаючий може приєднатися до тієї чи іншої програми або проекту на власний вибір, зокрема, до програми менторства, волонтерського руху, творчих колективів. За відмінне навчання, активну участь у діяльності ТНМУ молоді люди отримують подяки та сертифікати, які згодом стають для них своєрідною самопрезентацією після закінчення університету.

Іноземні студенти нашого вишу є невід'ємною частиною студентської спільноти та життя університету. Для стимулювання їхньої активності розробили

низку заохочувальних механізмів. Нагадаємо, які сертифікати можуть отримати студенти за свою діяльність та відмінне навчання.

Сертифікат «За ініціативність» (Proactive attitude) одержують ті, хто був ініціатором різних акцій, проектів, ідей.

Сертифікат «За стійку лідерську позицію» (Outstanding leadership) надається тим молодим людям, які впродовж тривалого часу були блискучими лідерами у своєму студентському середовищі, об'єднували довкола себе однодумців та вміли спрямовувати їх на командну роботу задля втілення певного задуму. Також його отримують ті, хто очолював асоціації своїх країн і показав чудовий результат у цій роботі.

Сертифікат «За волонтерську діяльність» (Volunteer work) відповідає міжнародному стандарту. В ньому вказується вид волонтерської діяльності та скільки годин такої роботи при-

ділив той чи інший студент. Волонтерство нині всіляко підтримують у всіх країнах світу, діє чимало міжнародних волонтерських проектів і прийнято низку декларацій про волонтерську діяльність. Волонтерство як соціокультурне явище нерозривно пов'язане з розвитком цивілізації. Добровольці багатьох країн світу об'єднуються в глобальний світовий волонтерський рух. У розвинених країнах задля стимулювання розвитку волонтерства діють різні програми, які дають волонтерам певні соціальні переваги. Тому в угодах і сертифікатах завжди є опис волонтерської допомоги та період її провадження.

Сертифікат «Найкращий студент року» (Students of year – best student) отримують ті студенти, які за всіма показниками мали найкращі результати. Це стосується і громадської активності, і волонтерства, і навчання, і лідерства.

Сертифікат «Відмінник навчання» (Academic Excellence) видають тим іноземним студентам ТНМУ, які мають найвищий середній бал за навчання впродовж року.

У зв'язку з карантинними обмеженнями цьогоріч сертифікати за вищезгаданими категоріями були вручені вже після закінчення навчального року.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Світлина авторки

НА ЧАСІ

ВІДБУВСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОРУМ З АДВОКАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ СТРАТЕГІЙ ВАКЦИНАЦІЇ ПРОТИ COVID-19

(Закінчення. Поч. на стор. 3)

COVID-19 в анамнезі. Вакцинація може бути відстрочена на три місяці від часу перебігу COVID-19 або здійснена раніше, але не швидше, ніж через 28 днів від першого дня появи симптомів або лабораторного підтвердження діагнозу COVID-19 методом ПЛР/визначення антигену вірусу SARS-CoV-2. Якщо людина захворіла на COVID-19 після отримання першої дози антиковідної вакцини, друга доза може бути введена відповідно до затверджених схем вакцинації конкретних вакцин, але

не раніше, ніж через 28 днів від першого дня появи симптомів або лабораторного підтвердження діагнозу COVID-19. Термін дії довідки – 3 місяці.

Вакцинація з пересторогою або особливі стани:

• Онкологічна хвороба. Вакцинація проти COVID-19 осіб з онкопатологією є пріоритетною. При її здійсненні слід дотримуватися відповідних рекомендацій НТГЕІ.

• Аутоімунне захворювання. Пацієнти, які проходять лікування препаратом «Ритуксимаб», повинні відкласти вакцинацію щонайменше на чотири тижні

після останньої дози цього препарату. Більше рекомендацій у підпункті 5.6 пункту 5 Наказу МОЗ України від 11.10.2019 (№ 2070).

• Особи з імунодефіцитом. Наявних даних недостатньо для оцінки ефективності та ризиків вакцини для осіб з важкими імунодефіцитними станами. З огляду на те, що вакцина не є «живою», а особи з імунодефіцитом мають більш високий ризик тяжкої хвороби та смерті від COVID-19, вони можуть бути вакциновані. Крім того, є протипоказання до введення певних вакцин,

наприклад, CoronaVac від Sinovac Biotech протипоказаний вагітним.

– Ще одна тема, яка особливо буде цікавою та помітною для медиків – перша медична допомога за анафілаксії, особливо в дітей?

– Варто зауважити, що міністр охорони здоров'я України видав наказ щодо вакцинації дітей, які старші 12 років, у зв'язку з критичною ситуацією в Україні. Єдиною вакциною для дітей визначено Pfizer/BioNTech. За анафілаксії призначаємо Адреналін (1,8 мг/мл). Дозування для дітей засновано на співвідношенні 0.01 мл/кг на дозу

аж до 0.5 мл. Альтернативно можна використовувати Епінефрин, Епіпен або Епіпен Джуніор згідно з інструкцією. Оцініть відповідь на терапію і в разі безперервних респіраторних та/або серцево-судинних ознак і симптомів введіть повторну дозу Епінефрину в/м кожні 5-10 хв., загалом не більше двох додаткових доз, дайте кисень високим потоком. Запишіть показники – частота пульсу, ЧД і АТ пацієнта, а також час і точну дозу введеного препарату та передайте дані при шпиталізації.

Лариса ЛУКАЩУК

ВАЛЕРІЯ ПЕТРЕНКО: «ЗДОБУВАЮЧИ БАЗОВУ ОСВІТУ, ВАЖЛИВО БУТИ ЩЕ Й АКТИВНИМ У ГРОМАДСЬКОМУ ЖИТТІ»

Валерія Петренко – студентка 5 курсу медичного факультету. Навчаючись на бюджетній формі навчання, отримує підвищену стипендію. Другу каденцію працює у складі студентського парламенту, де керує сектором гуртожитків. Співорганізаторка низки волонтерських проєктів. Про навчання, участь у роботі студентського самоврядування й цікаві студентські ініціативи, про захоплення, яким присвячує вільний час, розповіла в інтерв'ю газеті «Медична академія».

– Навчання – найважливіша складова студентського життя. Ви навчаєтесь на «відмінно». Що захоплює та надихає?

– Студентські роки – найкращі, бо маємо дуже багато можливостей працювати над собою, розвиватися, вдосконалюватися, зростати професійно. Як майбутній лікар, вважаю, що вчитися треба не заради гарних оцінок, а самих знань, аби, закінчивши університет, успішно працювати за фахом. Оцінка – чудовий стимул, але інтерес до навчання – важливіший. Все, чому нас навчають, знадобиться в майбутній професійній діяльності. Тому сам процес навчання мене захоплює та надихає.

– Яка галузь медицини найбільше до душі?

– Акушерство та гінекологія. Я близько до серця сприймаю чужу біду, а пацієнти до лікаря звертаються, коли їм погано, бо зі здоров'ям щось негаразд. На жаль, не від усіх хвороб є ліки та не завжди є можливість зарадити. Для мене це найважче. Спілкування з людиною, яка бореться зі страшною хворобою та

якій співчуваєш, але не можеш допомогти, емоційно виснажує. Водночас емпатія – одна з найважливіших професійних якостей лікаря й без неї немає ефективного спілкування з пацієнтом. Мені дуже подобається працювати в пологовому будинку. Влітку була така можливість і я ходила на чергування, асистувала та допомагала лікарям. Тож спостерігала посправжньому зворушливі ситуації. Скажімо, приїжджає породілля, з нею чоловік чи хтось з рідних, всі хвилюються, як пройнуть пологи. Та ось на світ з'являється дитинка й молода матір, її близькі радіють, почасті навіть плачуть від щастя. Всі навколо теж переживають позитивні емоції. Я вже на багатьох пологах була й теж розділяла цю радість. Пологове відділення – єдине в лікарні, де кажуть щасливій мамі, що збирається додому: «Приходьте ще». І це прекрасно! Хоча спеціальність акушера-гінеколога не менш складна, ніж інші медичні спеціальності. Навпаки. Бо ти відповідаєш відразу за два життя – жінки та новонародженого немовляти. Наразі я віддаю перевагу цьому фахові.

– Чи долучаєтесь до науково-дослідної роботи?

– На третьому курсі я написала роботу з фармакології на тему цукрового діабету, а на четвертому – з психіатрії. Під керівництвом асистентки кафедри психіатрії, наркології та медичної психології ТНМУ, кандидата психологічних наук Тетяни Павлівни Гусевої досліджувала вплив дистанційного навчання на емоційну сферу студентів 1-3 курсів. Вивчала, як в емоційному сенсі впливають на студентів різні форми навчання – в онлайн-режимі та з відвідуванням аудиторій. Доповідь, яку представила на Міжнародному медичному конгресі студентів і молодих вчених у секції «Неврологія та психіат-

рія» здобула одне з призових місць.

– Студентське життя – багатогранне. В яких добродійних проєктах та ініціативах берете участь?

– Бути фахівцем у своїй сфері нині недостатньо. Здобуваючи базову освіту, важливо бути активним, розвивати комунікативні навички та, врешті-решт, зорганізувати якийсь цікавий проєкт – освітній, волонтерський. Студентство дає таку можливість. З третього курсу я член команди, що створила популярний студентський блог «Outlook». Беру участь у благодійному проєкті «Миколай про тебе не забуде», просвітницькому – «Sex Education Project». У рамках ініціативи «Ведмедик-медик» студенти-медики зустрічаються з учнями молодших класів, щоб розповісти їм про лікарський фах, про будову людського організму. Заняття відбуваються в ігровій формі. Дехто з дітей боїться людей у білих медичних халатах, а причиною цього страху частіше стають батьки, які лякають «Не будеш слухатися – прийде лікар, зробить тобі укольчик». Ми ж розвіюємо ці міфи, пояснюємо, що лікарі лікують і завдяки їм хворі одужують. Я також є учасником проєкту «Малечі про інтимні речі», в рамках якого студенти ТНМУ розповідають про правила інтимної гігієни та відповідають на питання, які цікавлять дітей та які, трапляється, збивають з пантелику тих батьків, що вважають їх «незручними». Про результати проєкту я написала наукову роботу, з якою виступила на Міжнародному медичному конгресі студентів та молодих вчених навесні цього року й посіла призове місце.

– Ви легко знаходите спільну мову з дітьми?

– Так, я люблю дітей. У мене є троє похресників: семирічний

Максим, шестирічна Злата та Єва, якій лише рочок. Стараюся приділити їм якнайбільше уваги та завжди приїжджаю, щоб привітати кожного з днем народження, бо знаю, як малеча чекає на цю зустріч.

– З яким містом пов'язані ваші дитячі спогади?

– Я народилася та виросла в Житомирі. Моя мама свого часу закінчила фаховий медичний коледж Житомирського інституту медсестринства, працює старшою акушеркою в пологовому будинку. Мама часто брала мене із собою на роботу й, сидячи в кабінеті, я слухала розмови медиків і думала про те, що в них найкраща в світі професія. Коли в 6 класі задали написати твір на тему «Ким бачу себе через 10 років», написала, що високою брюнеткою в білому халаті, яка лікує людей. І відтоді ця мрія мене не полишала.

– Чому для навчання обрали саме ТНМУ?

– У пологовому, де працює мама, були лікарі – колишні випускники ТНМУ. Вони дуже гарно розповідали про альма-матер, лекції, викладачів, саме місто й мені їхні слова запам'яталися. Тож Тернопільський національний медуніверситет імені Івана Горбачевського був у пріоритеті, коли подавала документи для вступу. Час підтвердив, що мій вибір правильний, якщо б можна було повернути час назад, то знову обрала б ТНМУ.

– Чим захоплюєтесь на дозвіллі?

– Люблю спорт. Ходжу в тренажерну залу та на йогу. В дитинстві займалася танцями й зараз час від часу відвідую заняття в танцювальній студії. Люблю керувати авто. Подорожувати. Хочу якомога більше країн побачити. На час пандемії поїздки за кордон обмежені, а раніше я вже побувала в Болгарії, Єгипті, Туреччині, Грузії, Албанії. Закор-

доном не обмежуюсь. В Україні теж дуже багато прекрасних місць, які варто відвідати. Обожнюю, зокрема, Карпати. Люблю тварин. Вдома в мене живуть песик Аліса та шиншила Тася. Коли приїжджаю – радіють неймовірно! Гендмейд – ще одне моє захоплення. Подобається творити гарні речі власноруч. І готувати щось смачненьке, як-от, імбирне печиво чи кекси різних розмірів і форм. На Великдень печу паски за маминим і бабусиним рецептом. Мою бабусю звали Франциска. Вона мешкає у селі Бараші Ємільчинського району на Житомирщині й у свої 85 років залишається активною, діяльною жінкою, вправною господинею. В бабусі п'ятеро онуків і п'ять правнуків. Ми її безмежно любимо, вона берегиня нашого роду. Її життя є для мене прикладом того, як потрібно жити.

– Чим минуле літо запам'яталося?

– Літо було активним. Склавши сесію, поїхала відпочити до Албанії, потім – до Києва на фестиваль «Атлас-вікенд», аби послухати улюблених виконавців. Звіди гайнула в Одесу, на концерт білоруського репера Макса Коржа. Повернувшись до Тернополя, долучилася до команди волонтерів фестивалю «Файне місто». Враження незабутні: круті виконавці, нові знайомства, цікаве спілкування... Звичайно, канікули – це ще й можливість побути вдома з рідними. В Тернополі моєю другою домівкою став студентський гуртожиток №3. Проживаю тут п'ятий рік. Під час навчання у студентів-медиків графік дуже напружений, додому їжджу нечасто, тому особливо люблю Різдво та Великдень, коли за святковим столом збирається вся сім'я. Вдячна рідним за любов і підтримку.

Лідія ХМІЛЯР

ЗАХІД

ЗОРГАНІЗУВАЛИ ПРОСВІТНИЦЬКУ АКЦІЮ

Федерація студентів Пакистану-Тернопіль спільно з Тернопільським національним медичним університетом зорганізувала просвітницьку акцію з нагоди Всесвітнього дня боротьби з цукровим діабетом. Під час заходу студенти робили вимірювання рівня глюкози для всіх, хто бажав. Наставником організаторів була доцентка кафедри педіатрії №2 Вікторія Фурдела.

Студенти протестували 156

тернополян. З'ясували, що з них понад 90 відсотків мали нормальні показники глюкози, сім – переддіабетичний діапазон цукру в крові та три – високий рівень цукру в крові (діабет). Усі, хто мав високі показники глюкози, були поінформовані про профілактику цукрового діабету.

Волонтерами акції були студенти ТНМУ різних курсів.

Пресслужба ТНМУ

20 листопада свій полудень віку відзначив доцент Дмитро Коробко – авторитетний науковець, кандидат фармацевтичних наук, декан фармацевтичного факультету, вимогливий та справедливий наставник студентства, харизматична й талановита людина. Сьогодні Дмитро Борисович – гість нашої редакційної «Вітальні». Просимо ювіляра поділитися спогадами про пам'ятні події минулого й думками про сьогодні, розповісти про людей, яких любить і шанує, про траєкторії професійного становлення, наукову діяльність та духовні цінності, які сповідує.

«У ШКОЛІ, КРИМ НАВЧАННЯ, В ПРІОРИТЕТІ БУВ СПОРТ»

– Кажуть, що минуле – це завжди трамплін у майбутнє. Яким згадується вам ваше дитинство?

– Я народився і виріс в Бериславі Херсонської області. Місто розташоване на правому березі Каховського водосховища, що утворилося після будівництва Каховської ГЕС. Штучне море поглинуло величезну територію найродючіших земель і плавні в нижній течії Дніпра. Побувавши тут перед затопленням, Олександр Довженко, вражений красою цього краю, написав свою відому кіноповість «Поєму про море». З Бериславського берега добре видно й розташоване на-

зацького краю – Наддніпрянської України?

– Так, із Запорізької області. 1979 року я пішов до 1-го класу Бериславської середньої школи № 3. Хоча читати та рахувати навчився значно раніше – в п'ять років. Мама показала літери, я взяв «Буквар» і почав його вивчати. Мене й старшу сестру Ірину батьки з дитинства навчали бути самостійними та відповідальними й ми звикли, що треба працювати, щоб чогось досягти. І сестра, і я закінчили школу із золотою медаллю. Крім навчання, в пріоритеті був спорт. Я активно займався легкою атлетикою, був членом збірних району з усіх ігрових видів спорту: волейболу, баскетболу, футболу, гандболу. Брав участь в обласних і республіканських змаганнях, у всесоюзних матчевих зустрічах. На пам'ять залишилася чимала колекція спортивних нагород: понад

Дмитро КОРОБКО з мамою та сестрою Іриною (с. Долина Запорізької області, липень 1972 р.)

проти місто Каховку, й гідроелектростанцію. Ті неповторні краєвиди залишаються найскравішими спогадами дитинства.

– Захоплення медициною перейняли від рідних?

– Ні, в родині ніхто стосунку до медицини не мав. Мої батьки – «технарі». Обоє закінчили Токмацький механічний технікум та отримали скерування на роботу в Берислав – на машинобудівний завод. Тато, Борис Васильович, працював інженером-технологом, мама, Любов Миколаївна, – інженером-конструктором. Мама також закінчила заочно Севастопольський кораблебудівний інститут. Була нагороджена грамотою Міністерства важкого машинобудування тодішнього СРСР як кращий інженер-конструктор. У святковому номері районної газети, що вийшов з нагоди ювілею Бериславського машинобудівного заводу, писали, що й мої батьки зробили вагомий внесок у розвиток підприємства. Трудовий стаж у кожного – понад 40 років. Тата, на жаль, цього року не стало, відійшов у вічність.

– Батьки теж родом з ко-

п'ятдесят грамот, медалей, призів тощо.

– Спорт не був завадою навчанню?

– Ні, я не мав проблем з навчанням ніколи. Хоча навесні та восени їздив на звітні змагання й через це пропускав уроки у суботу, а в ті часи цього дня діти навчалися. Але завжди відпрацьовував пропущене в позаурочний час. Батьки ставилися до моїх спортивних захоплень з розумінням. Одного разу маму викликали на педагогічну раду, де йшлося про претендентів на медаль. «Ваш син пропускає заняття через спортивні змагання», – дорікнув хтось з присутніх. На що мама сказала: «Знаю про це, але рада, що Дмитро займається спортом, веде активний спосіб життя». Вчитель фізкультури Микола Олександрович додав: «Спорт аж ніяк не заважає Дмитрові в навчанні, а лише приносить користь – і йому, і школі, бо хлопець примножує її спортивну славу».

Завжди активно долучався до шкільних справ. Так, 1989 року до мене, старшокласника, при-

Доцент Дмитро КОРОБКО:

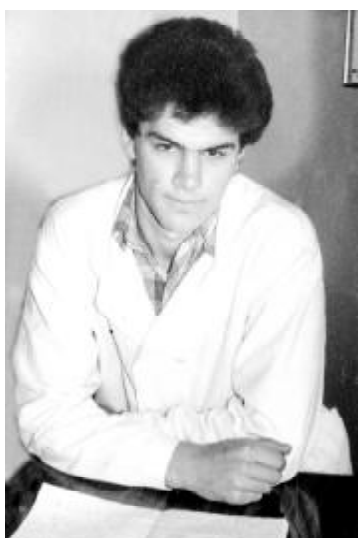

Запорізького медичного інституту. Вони були старші від мене на рік. Приїхали додому на зимові канікули та із захопленням розповідали про навчання й про те, що на кафедрах факультету працюють студентські наукові гуртки. А я любив читати про різні дослідження та загалом цікавився наукою. Коли почув про науковий діяльність студентів, прийшов до мами й сказав: «Вступатиму на фармацевтичний факультет Запорізького медінституту». Це був мій самостійний та свідомий вибір,

який рідні підтримали. Після закінчення школи 1989 року подав документи для вступу. До екзаменів готувався сам, без репетиторів, і дуже ретельно. Попросив батьків придбати потрібні книжки, щоб поповнити шкільні знання. В інститутах тоді запровадили новачку – письмові іспити замість усних. Конкурс серед абітурієнтів фар-

– Ким мріяли стати?

– Мені завжди подобалися точні науки. В школі я був неодноразовим учасником обласних олімпіад з математики, фізики, хімії. Навіть олімпіади з трудового навчання. І власні плани на майбутнє змінював не раз, розглядаючи різні варіанти. Бачив себе то фахівцем банківської справи, то фізиком, то військовим перекладачем. Медицина в ті роки мене мало цікавила. Може, тому, що в родині медиків не було. Якоюсь навіть заявив батькам: вступатиму куди завгодно, лише не в медінститут. Передумав після зустрічі з друзями – студентами фармацевтичного факультету

Дмитро КОРОБКО, студент 3-го курсу фармацевтичного факультету Запорізького медінституту (березень 1992 р.)

Дмитро КОРОБКО з ровесниками на відпочинку під час всесоюзної матчевої зустрічі з легкої атлетики (м. Ялта, жовтень 1986 р.)

мацевтичного факультету був більше двох осіб на місце, а набір на 1-й курс – лише 330 студентів. Батько, царство йому небесне, пригадує, казав: «Я вже рюкзак склав. Не вступиш – рюкзак, кирзові чоботи та в армію». Але за перший екзамен з хімії – профільної дисципліни – я отримав «відмінно» й, будучи медалістом, став студентом Запорізького медінституту.

«СТУДЕНТОМ Я БУВ ВІДМІННИМ, АЛЕ З ЙОРШИСТИМ ХАРАКТЕРОМ»

– Поділіться спогадами про студентське життя.

– Розповіді друзів про навчання підтвердилися, я остаточно впевнився, що зробив правиль-

но, вступивши на фармацевтичний факультет. Вже на першому ж занятті з неорганічної хімії нам роздали завдання. Я, учасник шкільних обласних олімпіад, розв'язав їх за п'ять хвилин. «Чому сидимо?», – поцікавився викладач. Відповідаю, що вже написав. «Як написав?», – здивувався поважний науковець. Переглянувши мою роботу, схвально кивнув: «Все правильно. Маєте добрі знання. Бачу, в школі часу даремно не гаяли». Так я познайомився зі своїм першим науковим керівником – Олександром Андрійовичем Кремзером, доцентом, кандидатом фармацевтичних наук, який нині є деканом фармфакультету. За підтримки Олександра Андрійовича, якого вважаю своїм науковим батьком, і почалася моя наукова діяльність. З 1-го курсу та до закінчення інституту я працював у студентському науковому гуртку, яким керував Олександр Андрійович. У моє життя ввійшли святі для мене поняття: лабораторія, синтези, наука... Фармація, яка включає в себе велику кількість хімічних дисциплін і має багато напрямків, подобалася мені дедалі більше, а поєднання теорії з практикою

та можливість проводити дослідження робили навчання ще цікавішим. Усі п'ять років студентства я був старостою групи, на 4-5 курсі – старостою потоку, комсоргом курсу, потім – факультету.

– Навчання вам легко давалося?

– Не скажу, що легко, але вчився я охоче, бо зі шкільної парти запам'ятав: знання – це ключ до успіху. Хочеш мати медаль – треба вчитися. Прагнеш вступити до вишу – треба вчитися. Став студентом – опановуй майбутню професію. Освіта дає знання, а знання це справді сила!

– Навчання зі спортом вдавалося поєднувати?

– Як і в шкільні, так і у студентські роки я активно займався спортом. Запам'яталося, як першокурсником вперше прийшов на заняття з фізкультури.

«ЗНАННЯ – КЛЮЧ ДО УСПІХУ»

Тоді була мода на гирьовий спорт. Раніше ним мало цікавився, а тут вирішив спробувати та легко виконав норматив третього дорослого розряду. Подумки вкотре подякував своєму тренеру з дитячої юнацької спортивної школи Анатолію Олексійовичу Назаренку, який долучав нас до різних видів спорту, а, отже, до здорового та активного способу життя. Третій дорослий розряд я мав з бігових дисциплін, штовхання ядра, метання спису, стрибків у довжину й загалом був легкоатлетом-універсалом. Моє студентське дозвілля теж було спортивним. На 1 курсі записався у секцію з волейболу. До цієї спортивної гри в мене завжди було особливе ставлення. Мій батько теж захоплювався волейболом і сам чудово грав. У 1950-их роках, коли тато служив в армії, його команда ставала чемпіоном Київського військового округу. Сестра входила до складу інститутської збірної, що здобула перемогу на чемпіонаті в Керчі. На 1 курсі до списку моїх захоплень додався ще футбол. Після студентського турніру між командами

Дмитро КОРОБКО разом зі студентами 4-го курсу 7-ї групи (м. Запоріжжя, лютий 2002 р.)

кафедри. Пам'ятаю всіх. І мене тут пам'ятають. Хоча минуло понад двадцять п'ять років.

– Запорізький медичний інститут (нині – університет) за спеціальністю «Фармація» ви закінчили з відзнакою. Які були подальші плани?

– Ще на третьому курсі на питання «Яка твоя мрія?» я відповідав: «Займатися наукою та залишитися викладати на кафедрі фармацевтичної хімії». Люблю всі фармацевтичні дисципліни, з цікавістю стежу за їх розвитком, але фармацевтична хімія завжди в пріоритеті. Студентом я був відмінним, але з йоршистим характером. Прямий, відвертий, я завжди мав власну думку й не боявся її висловлювати. Мабуть, це не всім подобалося, бо спочатку мене не дуже хотіли залишити в інституті для навчання в аспірантурі. Але доля розпорядилася по-своєму, а мені назавжди запам'ятався один епізод. Державних іспитів я не складав, бо захищав дипломну роботу. Державну екзаменаційну комісію очолював завідувач кафедри фармацевтичної хімії Харківського фармацевтичного інституту (згодом – університету) П.О. Безуглий – авторитетний вчений та надзвичайно доброзичлива,

сентійович не чекав, що дипломником виявиться хлопець, з яким він нещодавно рибалив. Після того, як я завершив свій виступ, ми з Петром Оксентійовичем хвилин п'ятнадцять жваво дискутували, обговорюючи результати, які я отримав. Доки професор, завідувач кафедри технології ліків Запорізького медичного інституту В'ячеслав Олександрович Головкін не нагадав, що інші члени комісії теж хочуть поставити мені запитання. Після завершення захисту оголосили результати. Мою дипломну роботу оцінили на «відмінно». «Якщо вам не потрібен такий випускник, то я в присутності членів комісії та керівництва інституту запрошую Дмитра Коробка в аспірантуру Харківського фармацевтичного інституту», – зазначив голова державної екзаменаційної комісії. Але до Харкова я не поїхав – залишився в Запоріжжі, бо у нас з дружиною ось-ось мав народитися наш первісток. У грудні 1994-го року я був зарахований до аспірантури на кафедрі фармацевтичної хімії Запорізького державного медичного університету. Запам'яталися й усі наступні зустрічі та розмови з Петром Оксентійовичем. Зокрема, як приїхав до нього після закінчення роботи над кандидатською дисертацією. «Бачиш, я ж казав, що в тебе все вийде», – сказав Петро Оксентійович.

порядна людина. На жаль, нині його немає з нами. Петро Оксентійович був затятим риболовом. Знаючи про цю його пристрасть, тодішній декан факультету О.О. Мартиновський запропонував зорганізувати риболовлю. Я теж захоплююся риболовлю з дитинства й одного вихідного дня, взявши вудлища та інше спорядження, поїхали на річку. Клювало добре. Потім зварили юшку зі свіжого улову. Багато спілкувалися... Говорили про життя, про улюблену риболовлю. Що в мене незабаром захист дипломної роботи жодного разу не згадав. Захист відбувся через кілька днів. Виходжу на трибуну, вітаюся з присутніми й бачу здивоване обличчя голови державної екзаменаційної комісії. Петро Ок-

«РАДІЮ, ЩО ПРИЧЕТНИЙ ДО ПРОЦЕСУ СТАНОВЛЕННЯ ФАКУЛЬТЕТУ, ЙОГО КАФЕДР»

– Коли захистили кандидатську?

– 16 листопада 1996-го. Через кілька днів мені виповнилося 25. А з часу вступу до аспірантури й двох років не минуло. За документами вийшло так: «Відрахувати з аспірантури ... у зв'язку з достроковим захистом дисертації». Моїм науковим керівником під час навчання в аспірантурі був завідувач кафедри фармацевтичної хімії, доктор фармацевтичних наук, професор, академік Академії технологічної кібернетики України Іван Антонович Мазур – видатний вчений, чиє ім'я відоме далеко за межами України. Під його керівництвом і за його участю створено низку лікарських препаратів, які нині використовують у багатьох галузях медицини, зокрема, «Тіотриазолін». При написанні кандидатської дисертації науковим консультантом був також Олек-

створили спеціалізовану вчену раду. Відтак з 1 листопада 1996 року я почав працювати асистентом кафедри фармацевтичної хімії Запорізького державного медичного університету. Вчене звання доцента присвоєно 2004-го вже в Тернополі.

– Тож цього року у вас подвійний ювілей: 50-річчя від дня народження та 25-річчя науково-педагогічної діяльності. З них останні 18 років ваше життя нерозривно пов'язане з ТНМУ імені І.Я. Горбачевського. Переїзд – це завжди серйозний крок. З чим він був пов'язаний?

– Головним чином переїзд до Тернополя був пов'язаний з відсутністю власного житла. В Запоріжжі я 14 років прожив у гуртожитку. Спочатку – студентському, потім, разом з сім'єю, в гуртожитку для лікарів, які навчались на курсах підвищення кваліфікації. У січні 1995-го в Запоріжжі народився мій старший син Владислав. Через багато років ми разом відвідали Запоріжжя й я показав Владиславу гуртожиток, де він прожив перші місяці свого життя та де я писав свою кандидатську дисертацію. Досі зберігаю її рукописний варіант. Ті роки залишили добрі спогади. Але молодій родині

Дмитро КОРОБКО з аспірантами кафедри фармацевтичної хімії ЗДМУ в рідній 407 лабораторії (м. Запоріжжя, квітень 2004 р.)

сандр Андрійович Кремзер – кандидат фармацевтичних наук, доцент, теперішній декан фармацевтичного факультету. Мені щастило на талановитих, відданих принципам наукового пізнання, щирих і порядних людей, які були для мене прикладом. Захист моєї дисертаційної роботи «Синтез, властивості та біологічна активність деяких 7,8-дизаміщених теофіліну» за спеціальністю «Фармацевтична хімія і фармакогнозія» відбувся в альма-матер, де саме

потрібно було житло. Коли 2000 року в ТНМУ (на той час – Тернопільській державній медичній академії) відкрили фармацевтичний факультет і шукали викладачів з профільною освітою – мене це зацікавило. Порадився з родиною, батьками, колегами з кафедри та поїхав до Тернополя «на оглядини». Зустрівся з тодішнім ректором ТНМУ, професором Л.Я. Ковальчуком, нині, на жаль, вже покійним, деканом фармацевтичного факультету, професором Т.А. Грошовим. З Тарасом Андрійовичем, який раніше працював в Запорізькому медичному інституті, ми були знайомі зі студентських та аспірантських років. Мене запросили на роботу й 2003 року наша сім'я переїхала до Тернополя, а ще через рік, як ректор і обіцяв, було вирішено й «квартирне питання». Я працював доцентом кафедри фармацевтичної, аналітичної та токсикологічної хімії. Це був період становлення факультету, його кафедр і я радю факту причетності до цього процесу. Зокрема, навчально-методичну базу та лабораторний практикум з фармацевтичної хімії створили практично «з нуля».

(Продовження на стор. 8)

Дмитро КОРОБКО зі старшим сином Владиславом (м. Запоріжжя, вересень 2001 р.)

різних курсів тренер запросив мене до складу збірної інституту з футболу. Нападаючим. У фіналі чемпіонату з мініфутболу серед медичних вишів СРСР, що відбувся в П'ятигорську, наша збірна стала призером, посівши третє місце. А мене на тому турнірі визнали кращим бомбардиром команди. Восени того ж року на чемпіонаті у Сімферополі з «великого» футболу між медичними вишами ми стали віцечемпіонами України. 1995 року за підсумками конкурсу «Кращий спортсмен університету» я потрапив до «десятки» лідерів. Попри те, що завершив навчання роком раніше. Нині я нечасто буваю в Запоріжжі, але завжди радю нагоді відвідати альма-матер, зустрітися з колегами на рідній

Дмитро КОРОБКО веде наукову роботу зі студентами (м. Тернопіль, грудень 2004 р.)

ДОЦЕНТ ДМИТРО КОРОБКО: «ЗНАННЯ – КЛЮЧ ДО УСПІХУ»

(Закінчення. Поч. на стор. 6-7)

Було нелегко, але цікаво й працювали всі завзято, плідно, успішно розв'язуючи назрілі проблеми. Із самого початку роботу організували за всіма канонами фармацевтичної освіти й суголосно сучасному розвитку фармацевтики. Відмовилися від застарілих підходів, почали активно розробляти та впроваджувати прогресивні навчальні методики. Скажімо, щойно вийшло перше видання фармакопеї України, ректорат домовився з Фармакопейним центром, щоб нам дозволили зробити ксерокс цього видання. Так 40 фармакопей потрапило до Тернополя. Загалом була створена належна база для підготовки високоосвічених фахівців. 20 січня 2006 року, в день народження мого наукового керівника Івана Антоновича Мазура, розпочала роботу лабораторія синтезу потенційних біологічно активних сполук. Цій події передувала велика підготовча робота. Придбали необхідне устаткування, зокрема, водострумний насос, обладнання, сушарку зробили власноруч,

Три покоління родини КОРОБКО чоловічої статі (м. Дніпро-рудне Запорізької області, серпень 2016 р.)

буть, непросто. Не втомлюється?

— Якби Бог дав мені 48 годин на добу, працювати було б легше. Раніше за рік я читав понад сто різних лекцій. Вже давно виконана докторська дисертація, залишилося лише сісти та написати її. Але часу бракує. Наразі адміністративна робота в пріоритеті та читання лекцій з фармацевтичної хімії, добір матері-

Запоріжжя, відвідували обласний краєзнавчий музей, музей літакобудування, печери та гроти державного історико-археологічного музею-заповідника «Кам'яна могила», заповідник «Цілючі джерела». Природа тут невимовної краси, а земля, здається, ще зберігає сліди ніг наших дідів і прадідів. Ці мандрівки давали моїм дітям усвідомлення, звідки пішов наш рід. Любимо бувати у Львові, підніматися на головний пагорб міста — Замкову гору. Відвідувати замки — Золочівський, Олеський, королівський замок у Підгірцях на Львівщині, Збарзький — на Тернопільщині. На мою думку, відпочинок має бути активним і дарувати не лише нові знання, а й враження.

Вже десять років поспіль на Водохреще обов'язково занурююся в Йорданську воду. Це дає потужні позитивні емоції та зміцнює здоров'я.

— Ви щасливий батько?

— Так. У мене двоє синів. Старший Владислав закінчив Тернопільську загальноосвітню школу № 4, потім — Житомирський базовий фармацевтичний коледж і Запорізький державний медичний університет. Має вищу фармацевтичну освіту, закінчив інтернатуру. Зараз працює у сфері IT-технологій. Одружений. Невістка Оленка — випускниця Хмельницького національного університету. Маю внука Олександра. Хлопчику пішов третій рік. Мій молодший син, чотирнадцятирічний Роман — дев'ятикласник. Навчається в школі, яку раніше закінчив старший брат. Активно займався танцями, кікбоксингом, виступав на турнірах. Біг теж любить, а тепер у Романа нові захоплення — комп'ютерні ігри, скейтборди та музика.

— Як би сформулювали своє життєве кредо?

— Воно в мене не одне й формувалося в різні періоди життя. В дитинстві я перечитав всі книги з домашньої бібліотеки та районної бібліотеки для дітей. Ще тоді мені запам'ятався вислів, який пізніше згадував не раз: «Досвід — найкращий вчи-

тель». Як кажуть, бере дорого, зате пояснює доступно. Це одна з тез, що підтверджується життям. Хоча на власні «граблі» треба наступити самому, але отриманий досвід допомагає рухатися вперед, зростати професійно. Без досвіду немає компетентності. Беручи все найкорисніше з власного досвіду, вдосконалююся сам і допомагаю навчатися іншим. Серед улюблених — і цитата з книги «Два капітани» Веніаміна Каверіна: «Бороться і искать, найти и не сдаваться». Взяв собі за правило ніколи не зупинятися і завжди чинити так, як вважаю за правильне. Не всім це подобається. Але, як співає лідер рок-групи «Машина времени» Андрій Макаревич: «Не стоить прогибаться под изменчивый мир — однажды мир прогнётся под нас». Це теж одне з моїх кредо. Якщо те, що робиш, на користь спільній справі — будь наполегливим і послідовним. Це важливо. Я все життя так працював, працюю та працюватиму, скільки Бог дасть.

«МИ В ТОПИ!»

— Результати вас радують?

— Так. Фармацевтичний факультет ТНМУ імені І.Я. Горбачевського дуже гарно зарекомендував себе на ринку фармацевтичної освіти. Сформовано вагомий науковий доробок. Мінімум третина викладачів — це наші випускники різних років, які стали висококласними фахівцями. Понад тридцять з них — кандидати фармацевтичних наук. Факультет молодий, бо в історичному аспекті два десятиліття — це зовсім небагато. Але він стрімко розвивається, нарощує потенціал. Нині в нас навчається понад тисячу студентів і більшість з них — дуже талановиті, працюючі, з високим рівнем мотивації. Результати ліцензійних інтегрованих тестових іспитів «Крок-1» і «Крок-2» свідчать про високий рівень знань майбутніх фармацевтів, а факультет постійно входить до «трійки» найкращих серед ВНМ(Ф)З. Красномовним фактом є й успіх наших студентів

на олімпіадах з фармації. У нас завжди сильні команди. Суперники про це знають, а тому нас недолюблюють і побоюються, що лише підтверджує: ми в топі!

— Пам'ятаєте всіх своїх студентів?

— Більшість так. Приємно, коли випускники телефонують, щоб привітати зі святом, розповідати про себе, про власні професійні успіхи. В моєму нотатнику — десятки телефонів моїх колишніх студентів ще першого випуску. Приходять повідомлення також із Запоріжжя — міста, в якому вчився, а потім викладав, і з яким теж пов'язані якісь незабутні моменти. Це дуже зворушливо.

— У вашому кабінеті на стіні висять картини — прекрасні, напоєні емоціями пейзажі. Чий це роботи?

— Перших випускників фармацевтичного факультету ТНМУ

Дмитро КОРОБКО з молодшим сином Романом у парку Національного відродження в Тернополі (червень 2010 р.)

2005 року. Дарували картини на згадку.

— Адміністративну роботу ви поєднуєте з науково-педагогічною, є автором і співавтором майже двох сотень наукових і навчально-методичних публікацій. Що належить до сфери ваших наукових інтересів?

— Пошук нових біологічно активних речовин напівсинтетичного походження — синтез, фізико-хімічні властивості та біологічна активність 7,8-дизамічених 1,3-диметилксантину.

— Озираючись назад, чи бачите щось, що хотіли б змінити?

— Ні. Вдячний долі за все. Пишаюся своїми батьками, в мене чудова, добра сестра та улюблена племінниця. Я працюю в гарному колективі, маю здібних студентів. Із Запоріжжям, містом моєї студентської юності, пов'язано багато незабутніх спогадів, але Тернопіль не менш дорогий сердцю. Тут вирости мої діти, відбулося моє професійне зростання. Нічого б не змінював. Зрештою, власну долю ми не формуємо, лише корегуємо її можемо, але що на роду написано — так і буде.

— Найбільша втіха в житті?

— Діти. Лише часу для них, на жаль, не завжди вистачає.

Лідія ХМІЛЯР

Активний відпочинок. Дмитро КОРОБКО зі студентами фармацевтичного факультету (квітень 2006 р.)

щось я із Запоріжжя привіз, колеги поділилися реактивами. Збирали реактиви та необхідні допоміжні матеріали поступово, але все склалося. Наразі в нашій лабораторії синтезовано сотні нових речовин, апробовані та розроблені цікаві методи органічного синтезу. Підготовлено 10 магістрів фармації, 25 дипломників.

— Торік фармацевтичний факультет ТНМУ імені І.Я. Горбачевського відзначив своє 20-річчя. Нині це один з провідних факультетів відповідного спрямування. Ви працюєте тут 18 років. Спочатку на посаді доцента кафедри фармацевтичної, аналітичної та токсикологічної хімії, завідувача курсом фармацевтичної хімії, згодом — доцентом кафедри фармацевтичної хімії. В серпні 2013 року вас обрали деканом фармацевтичного факультету й нині ви успішно поєднуєте адміністративну роботу, викладацьку та наукову діяльність. Це, ма-

алів для самопідготовки студентів, консультації — не менш важливі напрями діяльності.

**«ВІДПОЧИНОК
МАЄ БУТИ
АКТИВНИМ»**

— Як відпочиваєте?

— Для мене це доволі відносне поняття — «відпочинок». Як правило, вихідні — це мої робочі дні в деканаті. В будні — до шостої на роботі, після шостої години — в лабораторії. І раніше так було. Я звик жити за таким розкладом.

— Давайте я поставлю питання по-іншому. Які ваші захоплення?

— Ті, що були, ті й залишаються, була б лише можливість їх втілювати. Риболовлю люблю, спілкування з природою, хоча на березі з вудлицем не сидів вже давно. У вільний час читаю фахову літературу, публікації в наукових журналах. Найкращий час для активного відпочинку — літо. Приїжджаючи із синами до

Дмитро КОРОБКО з керівниками делегацій під час Всеукраїнської студентської олімпіади за спеціальністю «Фармація» (м. Львів, квітень 2006 р.)

ЩАСЛИВІ «80» ПРОФЕСОРА ТАРАСА ГРОШОВОГО

26 листопада виповнюється 80 років завідувачу кафедрою управління та економіки фармації з технологією ліків ТНМУ, професору Тарасові Андрійовичу ГРОШОВОМУ.

Вельмишановний
Тарасе Андрійовичу!
Сердечно вітаємо Вас з 80-літтям!

Після закінчення Львівського медінституту та навчання в аспірантурі, викладацької й наукової роботи у Львівському та Запорізькому медінститутах, захисту кандидатської та докторської дисертацій, п'яти років роботи на відповідальних посадах у ВАТ

«Галич-фарм» у Тернопільському медуніверситеті імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 19-літній трудовий шлях завідувача кафедри, спочатку фармацевтичних дисциплін, а згодом — управління та економіки фармації з технологією ліків.

Особливо цінуємо Вашу діяльність на посаді декана в період становлення фармацевтичного факультету.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як видатного, відомого в Україні та за її межами вченого-фармацевта, досвідченого педагога й ви-

хователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність як головного редактора журналу «Фармацевтичний часопис», члена редколегії ще трьох науково-практичних журналів, члена спеціалізованої вченої ради з захисту дисертацій при Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького.

Ваші досягнення в науці, педагогічній та громадській діяльності, працелюбність, по-

рядність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих фармацевтів, лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Тарасе Андрійовичу, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, творчого натхнення, нових здобутків у Вашій благородній діяльності, добробуту, душевного спокою, людського тепла, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай здоров'я, радість і достаток
Сипляться, немов вишневий
цвіт,
Хай малює доля з буднів
свято

І дарує Вам багато літ!
**Ректорат і профком ТНМУ
імені І.Я. Горбачевського**

Цю людину представляти не потрібно. Її в університеті знають усі, а якщо ввести у пошук Тарас Грошовий, то відразу розгортає сторінку у Вікіпедії. Український вчений, доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри управління та економіки фармації з технологією ліків – усе це про нього. 26 листопада Тарас Андрійович відзначає своє 80-річчя. За цей час йому вдалося чимало: він є автором і співавтором 700 праць, 35 патентів на винаходи та на корисну модель, трьох посібників і чотирьох монографій. І аж ніяк не збирається на цьому зупинятися. Зараз Тарас Андрійович працює над розробкою медичного препарату для лікування захворювань печінки. Власне, я і застала його над цією роботою.

— Я на рівні інтуїції відчуваю, над виготовленням якого препарату слід розпочати роботу, — ділиться думками професор Тарас Грошовий. — Але цей процес доволі тривалий. Інколи знадобиться й кілька років. Наша кафедра має угоди про співпрацю з кількома найбільшими фармацевтичними компаніями в Україні. Однак, якщо я починаю працювати над якимось дослідженнями, спершу мушу зробити власноруч.

РАНОК ПОЧИНАЄТЬСЯ З ... НОВИН

Запрошує до кабінету, сідає за стіл і вмикає комп'ютер. Жартує, що це його слабкість. Розповідає, що дуже багато часу проводить в інтернеті. Щодня на скриньку надходить кілька десятків листів від колег-науковців, викладачів і студентів.

— Прокидаюся о пів на сьому ранку і відразу сідаю за комп'ютер, — розповідає, — це дуже погана звичка. Потім читаю новини на американському сайті. Тут вони, як на мене, найоперативніші. Крім того, що діється у світі, дізнаюся багато з галузі медичної науки. Усі новації, винаходи, дослідження.

Цікавлюся, що американські вчені кажуть про вакцинацію від коронавірусу. Це ж зараз топ-тема на всіх сайтах не лише України, а й закордону.

— Вакцинація зараз єдиний шлях, щоб здолати недугу. Іншого поки що я не бачу. Вчені працюють, шукають новітні методики, вдосконалюють існуючі. Вірус мутує, тому треба підлаштовуватися та шукати способи його подолати. Гадаю, все вдасться, головне — не здаватися. Я вже кілька місяців, як вакцинований, усе гаразд, побічних реакцій не було, — мовить Тарас Андрійович.

«ВИКЛАДАЧ НЕ ПОВІРИВ І ТЕЛЕФОНУВАВ ДО ЛІКАРНІ, ЩОБ УТОЧНИТИ...»

Далі заводимо мову про його професійну діяльність. Розпитую, чому він обрав саме медичну галузь. Тарас Андрійович замріяно згадує юність.

— Я виріс на невеличкому хуторі Білинівка ще донедавна Гусятинського району на Тернопільщині. Мої батьки з ранку до ночі трудилися в колгоспі, а я більшу частину свого часу проводив з дідусем і бабусею. Мій дідусь, Царство Небесне, був дуже талановитим майстром. Як бачите, ніхто з них не мав стосунку до медицини. Якщо оглянутися назад, тішусь, що отримав освіту, адже все могло скластися інакше. Я змалку був привчений до важкої роботи. Через те, що мама відрядила вступати до комсомолу, після 8 класу мені довелося покинути навчання в школі. Рік трудився в колгоспі. Лише завдяки вчителям, які мене пам'ятали та переконали батьків, що синові треба продовжити навчання, повернувся до школи. Згадую їх з особливим теплом і щирою вдячністю. Якщо б не вони, я б так, мабуть, і залишився працювати в колгоспі.

Після закінчення школи Тарас Грошовий вступив до Львівського медичного училища №1. Там і здобув освіту фельдшера. Проходив практику в лікарні Рави-Руської. Саме там навчився приймати пологи. Був дещо кумедний випадок, коли він приніс щоденник виробничої практи-

ки, викладач не повірив, що на рахунок студента 20 пологів. Він аж телефонував туди до лікарні, з'ясувати.

ГОТУВАВ ЛІКИ ЗА ІНФОРМАЦІЮ З КНИЖОК

Потім була служба в армії. Здібного студента помітили. У полку на Вінниччині Тараса Грошового призначили військовим фельдшером, а згодом — начальником полкової аптеки. Саме це вплинуло на подальший життєвий шлях Тараса Андрійовича. Аби забезпечити безперебійну роботу полкової аптеки, не маючи фармацевтичної освіти, у книжках вичитував, як готувати ліки.

Тарас ГРОШОВИЙ з колективом курсу управління та економіки фармації

— Після служби в армії я успішно склав вступні іспити у військово-медичній академії в тодішньому Ленінграді, — згадує Тарас Грошовий. — На одне місце претендували 20(!) осіб. Мене зарахували на факультет підготовки лікарів для служби на підводному флоті. Але я читав у газетах про трагедії на підводних човнах внаслідок аварій і під час проходження медичної комісії сказав, що на цей факультет не піду. Повернувшись додому, подав документи на фармацевтичний факультет Львівського медінституту, долучивши до них виписку з оцінками, отриманими при вступі до військово-медичної академії. Мене зарахували на навчання.

Студентом він двічі на тиждень ходив на фармацевтичний завод, щоб попрактикуватися в лабораторії. Для цього йому доводилося вставати о шостій ранку, щоб через годину взятися до

роботи. Каже, фармація тоді поглинула його цілком. Власне, отриманий досвід він викладе у своїх перших наукових статтях.

ТЕСТ НА ЗДІБНІСТЬ – ГОЛОВОЛОМКА КИТАЙСЬКОГО ІМПЕРАТОРА

Диплом з відзнакою, перші наукові дослідження та велика жага до нового. Так розпочалася нова сторінка у житті Тараса Грошового. Він отримав скерування на посаду завідувача аптеки в місті Борислав Львівської області. Хоча в ті часи не можна було очолювати аптеку, не маючи п'ятирічного стажу роботи, але для Тараса Андрійовича зробили виняток. Через те, що три

кого тесту. Його вигадав китайський імператор.

Професор Грошовий бере аркуш паперу та малює табличку, а потім цифри — від одного до дев'яти. «Ось, умова: розставте цифри так, щоб сума всіх клітинок по вертикалі та горизонталі була однаковою, — каже Тарас Андрійович. — Не всім це відразу під силу. Я помітив, що ті студенти, які розв'язали це завдання за 5 хвилин, то в майбутньому досягли великого успіху».

2002 року Тараса Андрійовича запрошують очолити кафедру фармацевтичних дисциплін нашого університету. Переїзд став новою віхою у кар'єрі науковця. Чотири роки Тарас Грошовий працював деканом фармацевтичного факультету.

— З огляду на прожиті роки пишаюся студентами, яких зумів залюбити в науку й тепер вони досягли значних висот. Аспіранти, кандидати наук, доктори наук — радію за успіхи кожного, — розповідає професор.

— Яка ж формула вашого успіху? — запитую.

— Моя дружина Христина. Вона моя берегиня, підтримка та порадиця. Лише їй беззаперечно завдячую своїм здобуткам. Якщо б не вона, мабуть, я стільки б не досягнув. Христина й зараз дуже хвилюється за моє здоров'я, адже роки дають своє. Навіть йшлося про те, щоб я залишився працювати вдома, покинув університет, але я не можу, тут — моє життя.

Мар'яна СУСІДКО

ВІТАЄМО!

26 листопада святкує 80 років з дня народження завідувача кафедрою управління та економіки фармації з технологією ліків, доктора фармацевтичних наук, професора Тараса Андрійовича Грошового. **Колектив кафедри, колеги, учні** сердечно вітають Тараса Андрійовича з визначною датою, висловлюють щирі слова подяки за невтомну багаторічну працю та вагомий внесок у розвиток фармацевтичної науки. Бажаємо міцного здоров'я й невичерпної енергії для подальших наукових звершень, сімейного затишку та родинного благополуччя!

ДАТА

20 листопада виповнилося 50 років деканові фармацевтичного факультету, доцентів кафедр фармацевтичної хімії ТНМУ, кандидату фармацевтичних наук Дмитрові Борисовичу КОРОБКУ.

Вельмишановний Дмитре Борисовичу! Сердечно вітаємо Вас з 50-літтям!

Після закінчення фармацевтичного факультету Запорізького медуніверситету, навчання в аспірантурі, захисту кандидатської дисертації, шести років роботи асистентом, старшим викладачем кафедри фармацевтичної хімії Запорізького медуніверситету в стінах Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Ви успі-

шно пройшли 18-літній трудовий шлях доцента спочатку кафедри фармацевтичних дисциплін, згодом – кафедри фармацевтичної хімії. Впродовж дев'яти років обіймали посаду заступника декана фармфакультету, помічника пер-

шого проректора університету. Останні вісім років Ви очолюєте фармацевтичний факультет. Цінуємо Ваш вагомий внесок у його становлення, зміцнення авторитету та популярності серед абітурієнтів.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як відомого науковця, висококваліфікованого фармацевта, талановитого педагога і вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків. За результатами анкетування студентів Вас визнано одним з кращих лекторів факультету.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як члена рек-

торату та вченої ради університету, члена редколегії науково-практичного журналу, багаторічного експерта центру тестування при МОЗ України, члена методичної комісії МОН України, голови атестаційної комісії фармацевтичних кадрів Хмельницької області.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені подякою Міністерства освіти і науки України, грамотами обласної державної адміністрації, обласної ради, грамотами та подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями сту-

дентів, молодих фармацевтів, лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Дмитре Борисовичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
У родинним колі, серед вірних друзів,
Хай крокують поруч вірність і кохання,
Хай здійсняться мрії і усі бажання!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

ЗОВСІМ НЕ СТРАШНА КНИГА

У читальній залі бібліотеки Тернопільського національного медичного університету імені І. Горбачевського відбулася зустріч з Анастасією Леухіною – авторкою «Зовсім не страшної книги. Про життя, смерть і все, що поміж ними», найкращої книги 2020 року KBU awards.

Майже кожна родина колись стикається з важкою хворобою, невилковним діагнозом або реанімацією. «Зовсім не страшна книга» – про життя після таких новин. Вона складається з порад і справжніх історій з життя та показує, як може бути й як з цим впоратися.

Книга розповідає, як прожити погані новини, як спілкуватися з хворою людиною, як зорга-

нізувати догляд вдома та що робити, якщо смерть станеться вдома або в реанімації, як знеболювати, як допомогти дітям

пережити хворобу або смерть близької людини, як піклуватися про себе, коли хворіють близькі.

Анастасія Леухіна є викладачкою Київської школи економіки, незалежною фасилітаторкою, тренеркою в українсько-швейцарському проєкті «Розвиток медичної освіти», співзасновницею ГО «Горизонталі».

На основі презентованої книги, а також багаторічного досвіду лікарів, викладачів медичних вишів для студентів ТНМУ хочуть запровадити новий навчальний курс «Людяність та емпатія в роботі медика».

«У сучасному суспільстві особливо гостро відчувається запит на добро. Найбільшим чином це стосується професії медика. Людяність, співпереживання, емпатія та співчуття повинні бути присутніми у відносинах з пацієнтами. Людино-центрований підхід є новою філософією, що сповідує повагу та емпатію до людей, які отримують медичну допомогу, враховує соціальні фактори,

що впливають на стан здоров'я. При цьому особливо важливою є побудова здорової взаємодії між медичним працівником і пацієнтом, яка робить їх партнерами в подоланні викликів, пов'язаних з хворобою», – зазначила Ірина Боровик, доцентка кафедри первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики-сімейної медицини ТНМУ.

Аби ознайомитися з книгою, до бібліотеки завітали студенти, викладачі та небайдужі тернополяни.

Після репрезентації авторка подарувала книги пацієнтам комунального некомерційного підприємства «Тернопільська обласна лікарня «Хоспіс» Тернопільської обласної ради та бібліотеці нашого університету.

**Соломія ГНАТИШИН.
Світлина авторки**

ФЕСТИВАЛЬ

ВИКЛАДАЧ ВИБОРОЛА ПЕРШЕ МІСЦЕ У ТВОРЧОМУ КОНКУРСІ

Асистент кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки ТНМУ Наталія Волотовська отримала перше місце у VII Міжнародному фестивалі-конкурсі української культури в Словенії «Берегиня» за свою авторську пісню, написану під впливом фільму «Нескорені». Організатором заходу стали українці в Словенії, а саме спілка «Берегиня».

Ініціатори конкурсу запрошували українців з усього світу взяти участь, щоб представити сучасну українську творчість. Фестиваль відбувся 19 липня-19 серпня в місті Жалець у онлайн-форматі. Результати цих творчих змагань оприлюднені нещодавно.

Як зазначили організатори, метою фестивалю є пошук і підтримка молодих виконавців,

створення сприятливих умов для реалізації їхнього творчого потенціалу, розвитку, популяризації, збереженню, пропагування, відродження народних промислів та ознайомлення самобутніх культурно-історичних традицій, духовної та матеріальної культури в широких колах дитячої, юнацької й молодіжної творчості, підвищення професійної майстерності юних артистів і виявлення найкращих виконавців у різних напрямках мистецтва.

«Це був такий для мене несподіваний дарунок долі, коли через багато років кадри улюбленого кіно, яке вразило мене в шкільні роки, поєдналося з моєю піснею... Вона записана ще в період інтернатури, але цьогоріч я її подала до участі в конкурсі», – додала Наталія Волотовська.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

Дискусійний клуб

НАВЧАЄ ТЕРНОПОЛЯН АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Дискусійний клуб з Умером Саламом відбувається щонеділі о 14 годині в Тернопільській обласній бібліотеці для молоді. На заняттях усі, хто бажає, мають нагоду практикувати розмовну англійську мову.

Умер Салам є студентом Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського. Він приїхав з Індії здобувати тут медичну ос-

віту. Хлопець особисто виявив ініціативу ділитися власними знаннями з мешканцями обласного центру. Умер прийшов до бібліотеки і запропонував свої послуги. Англійської мови тернополян він навчає безкоштовно, які мають знання середнього та вище середнього рівнів. Як правило, це старшокласники, студенти та дорослі.

Дискусійний клуб діє в рамках

Під час засідання дискусійного клубу

Умер САЛАМ

проєкту «Вікно в Америку для майбутніх лідерів» (м. Тернопіль, вул. Нечая, 29), який втілюють на базі Тернопільської обласної бібліотеки для молоді.

Обов'язкова умова для відвідування дискусійного клубу: читацький квиток бібліотеки на 2021 рік, який коштує 30 грн/рік та наявність Covid-сертифікату (для тих, кому виповнилося 18 років).

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА.
Світлина надані Умером САЛАМОМ**

ВІДЙШОВ У ВІЧНІСТЬ НЕПЕРЕВЕРШЕНИЙ ВЧЕНИЙ ТА ПЕДАГОГ

9 листопада на 82 році життя відійшов у вічність відомий український учений у галузі медицини, один з корифеїв соціальної медицини та організації охорони здоров'я, доктор медичних наук, професор Олександр Макарівч Голяченко.

Пішов з життя неперевершений вчений та педагог, людина надзвичайної працездатності й самовіддачі, особистість з високим почуттям громадянського обов'язку.

Понад 50 років діяльність професора О.М. Голяченка нерозривно була пов'язана з медичною наукою та організацією охорони здоров'я.

Олександр Макарівч Голяченко народився у с. Малі Горошки Володарсько-Волинського району Житомирської області у селянській родині. 1957 року закінчив Володарсько-Волинську середню школу із золотою медаллю та вступив до Вінницького медичного інституту, де з відзнакою здобув фах лікаря.

Під час навчання в інституті мав зустріч та тривале спілкування з одним з основоположників земської медицини в Росії, депутатом II Державної думи (1906 р., фракція кадетів) академіком З.Г. Френкелем, яка справила величезний вплив на формування світогляду Олександра Макарівча.

За рекомендацією професора Л.Г. Лекарева О.М. Голяченко навчався в аспірантурі Вінницького медичного інституту, після закінчення якої 1967 року захистив кандидатську дисертацію, присвячену історії розвитку

лікарняної справи в Україні (1864-1964) та працював на кафедрі.

З 1972 до 1977 р. працював лікарем-методистом Калинівської центральної районної лікарні, з 1977 до 1983 р. — заступником головного лікаря з оргметодроботи Вінницької обласної лікарні. Під час роботи Олександр Макарівч створює потужну науково-інформаційну лабораторію з питань організації та управління охороною здоров'я, а також працює над докторською дисертацією, яка присвячена соціально-гігієнічним проблемам організації доступної лікарської допомоги мешканцям села. У ці роки О.М. Голяченко завершує цикл робіт, присвячених усім етапам організації медичної допомоги: «Центральна районна больниця» (1977 р.), «Фельдшерско-акушерский пункт» (1982 р.), «Управление многопрофильной больницей» (1984 р.), «Сельская врачебная амбулатория» (1985 р.).

З 1983 до 2003 р. Олександр Макарівч очолював кафедру соціальної гігієни та організації охорони здоров'я Тернопільського медичного інституту (з 2019 р. перейменована на кафедру громадського здоров'я та управління охороною здоров'я). Під час перебування на посаді завідувача кафедри О.М. Голяченко сформував дружний колектив науковців і педагогів, забезпечив створення методичної та матеріальної бази педагогічного процесу.

Свою наукову роботу в Тернополі Олександр Макарівч починає з проведення широкомасштабного експерименту з впровадження моделі суцільної диспансеризації на базі Козівського району. Експеримент завер-

шується розробкою нормативів суцільної диспансеризації, які затверджує МОЗ України, хід дослідження демонструють на ВДНГ СРСР.

1983 року О.М. Голяченко зорганізовує в інституті курс удосконалення медичних статистиків України.

1997 р. О.М. Голяченко разом з тодішнім міністром охорони здоров'я А. Сердюком і начальником управління охорони здоров'я О. Приходьким публікує перший український підручник із соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я.

1999 року з ініціативи Олександра Макарівча було засновано журнал «Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України», в якому він тривалий час був відповідальним редактором.

На 2002 р. припадає знайомство О.М. Голяченка з видатним українським істориком медицини Я. Ганіткевичем. Результатом їхньої співпраці став вихід 2004 року першого українського підручника з історії медицини

З 2014 до 2017 р. проф. О.М. Голяченко очолював навчально-науковий інститут медико-біологічних проблем нашого університету.

Під його керівництвом було закладено основи відновлення й потужного розвитку вітчизняної соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Завдяки невтомній праці професора О.М. Голяченка країна отримала тисячі спеціалістів медичної галузі, організаторів охорони здоров'я, які працюють у всіх регіонах України.

Олександр Макарівч передав наступним поколінням неоціненний

спадок, який містить фундаментальні наукові праці з проблем управління охороною здоров'я, історії медицини. Оpubлікував понад 300 наукових праць, у тому числі монографій та підручників, зокрема «Лікарі Тернопільщини» (2000), «Лікарі Вінничини» (2004), «Українська здоровоохорона: чутки про смерть неперебільшені» (2008), «Соціальна медицина» (2009), «Вибрані праці» (2010), «Рформа охорони здоров'я в Україні: як вийти з кризи» (2010), «Соціальна медицина та організація охорони здоров'я» (2011), «Актуальні проблеми здоров'я української людності» (2012), «Математичне моделювання процесів управління охороною здоров'я» (2015).

Під керівництвом і консультуванням професора О.М. Голяченка підготовлено наукову школу з 10 кандидатів наук, які активно продовжують втілення ідей учителя у життя.

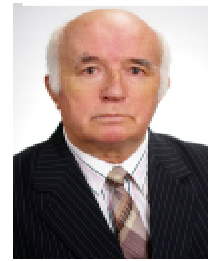
Професор О.М. Голяченко успішно поєднував навчальну та наукову роботу з науково-організаційною, науково-видавничою й громадською діяльністю.

Учні та колеги глибоко шанували та щиро любили Олександра Макарівча. У пам'яті всіх, хто мав честь бути знайомим і працювати з ним, він залишиться талановитим вченим, неперевершеним педагогом, принциповим і мудрим керівником, високоморальною людиною. Схиляємо голови в глибокій скорботі перед світлою пам'яттю Олександра Макарівча Голяченка.

Світла пам'ять, вічна пам'ять...

Колектив кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ТНМУ

Вічна пам'ять

13.02.1940 – 09.11.2021

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу смерті ветерана університету, колишнього завідувача кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, професора

Олександра Макарівча ГОЛЯЧЕНКА

та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

Вічна пам'ять

09.04.1924 – 04.11.2021

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу смерті ветерана університету, колишнього завідувача кафедри шпитальної терапії, професора

Андрія Григорівча ЛЕПЯВКА

та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

ВИСТАВКА

ДІЗНАВАЛИСЯ ПРО ІСТОРІЮ СТВОРЕННЯ МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ УПА

Викладачі кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки разом з кураторськими групами 2 курсу медичного факультету відвідали в обласному краєзнавчому музеї виставку, присвячену УПА. Завідувач кафедри, професор Степан Вадзюк відрекомендував студентам організатора експозиції, краєзнавця Володимира Пукача, який розповів про історію створення Української повстанської армії та її системи охорони здоров'я.

Як зазначив Володимир Пукач, УПА мала свою медичну структуру, яка здійснювала медико-санітарну опіку бійців: займалася лікуванням поранених і доглядом за хворими. Лікарі працювали в двох напрямках. Медики, які були у відділах УПА, в умовах бойових дій надавали першу допомогу пораненим, часто виносячи їх з-під обстрілу. Інші ж лікарі працювали при

Завідувач кафедри, професор Степан ВАДЗЮК, асистентка Тетяна ЛЕБЕДЄВА, краєзнавець Володимир ПУКАЧ і студенти 2 курсу медичного факультету

підпільних шпиталях, куди привозили важкопоранених, зокрема й мирних громадян.

Однією з найважливіших проблем Медичної служби було кадрове питання, яке вирішували різними шляхами. Налагодила цю службу УПА та створила мережу підпільного Українського Червоного Хреста Катерина За-

рицька, яка й очолювала її. З березня 1945 року вона виконувала обов'язки особистої зв'язкової Головного командира УПА Романа Шухевича. Тож надалі систему охорони упівців очолювала Галина Дидик, уродженка села Шибалини, що біля Бережан.

Великий внесок у діяльність Медичної служби УПА зробили

медики, які легально практикували й водночас співпрацювали з українським підпіллям: Матвій Лотович, Юрій Липа, Тома Воробець, Дмитро Каптан, Василь Сефурак, Максим Тимків, Андрій Чеховський та інші. Матвій Лотович був особистим лікарем Шухевича. Були у Санітарній опіці й медики інших національностей, які співчували та активно допомагали упівцям. Це, серед інших, євреї Абрагам Штерцер, Самуель Найман, Варм Шай Давидович, німці Вільгельм Вельніке, Гельмут Кравзе, полячка Сікорська, а також грузини. Багатьох лікарів кидали в тюрми НКВД.

Працівники Українського Червоного Хреста через специфіку своєї діяльності були змушені більшість часу проводити в криївках-«шпитальках» і схронах. Криївка не мала стандартної форми — все залежало від винахідливості повстанців, які займалися її облаштуванням. Працювали в них 1-2 лікарі та 2-3 санітари. Найчастіше їх будували під землею. Медичний пункт складався з приміщення на 10-15 ліжок, кухні та канцелярії. Деякі криївки використовували для

зберігання ліків, санітарного матеріалу, продуктів харчування, запасів зброї. «Шпитальки» зорганізовували також у будинках і господарських спорудах місцевих мешканців.

Під час конструювання підземних сховищ передусім зважали на дотримання конспірації, забезпечення вентиляції й обладнання виходка. Також однією з важливих вимог до криївки було забезпечення її водою. Тому їх намагалися будувати поблизу потічків, від яких різними способами доправляли воду. Часом щастило натрапити на підземне джерело, що становило велику цінність для санітарного приміщення. Взимку топили сніг. «Шпитальки» було нелегко освітлювати та опалювати. Можна лише здогадуватися, яких зусиль докладали лікарі, аби в таких умовах виконувати хірургічні операції, перев'язки та впорядковувати ліки.

Єдиною нагородою для медиків та санітарів УПА було почуття виконаного християнського й професійного обов'язку. Документи, публікації спогадів, статей про УПА та її системи охорони здоров'я, що знайшли своє висвітлення на виставці в музеї, неабияк зацікавили викладачів і студентів.

Тетяна КАЩАК, асистентка кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки ТНМУ

Медичні новини зі світу

ПРОТИВІРУСНІ ПІГУЛКИ МОЖУТЬ ЗМІНИТИ ГРУ

Дві нові противірусні таблетки для лікування COVID-19 – молнупіравір, розроблений Merck, і Paxlovid від Pfizer – можуть змінити правила пандемії. Компанії стверджують, що обидва препарати значно знижують ризик шпиталізації та смерті у вразливих людей, якщо їх застосувати на ранніх стадіях. Вчені готові з'ясувати, наскільки добре ліки будуть працювати в реальному світі, їх безпеку для широкого кола людей, ефективність проти вірусних штамів і як легко вони дістануться до людей, які їх найбільше потребують. Існує також занепокоєння, що коронавірус може стати стійким до противірусних препаратів.

Противірусна пігулка під назвою Paxlovid знижує ризик шпиталізації або смерті на 89 % для вразливих людей з уперше діагностованим COVID-19, твердить її виробник, Pfizer. Проміжні, але не переврені, дані зібрані від понад 1200 людей з COVID-19, які мали високий ризик прогресування у важку форму захворювання. Інноваційне лікування пригнічує фермент, відомий, як основна протеаза (Mpro), який є невід'ємною частиною реплікації коронавірусу. Це в поєднанні з ритонавіром, препаратом проти ВІЛ, який допомагає уповільнити розпад інгібітора протеази.

У США СХВАЛЮЮТЬ ВАКЦИНУ ВІД COVID-19 ДЛЯ МАЛЕНЬКИХ ДІТЕЙ

Центри контролю та профілактики захворювань США (CDC) стверджують, що вакцину від COVID-19 Pfizer-BioNTech можна вводити дітям у віці від 5 до 11 років. Ризик від COVID-19 «надто високий та надто руйнівний для наших дітей і набагато гірший, ніж від багатьох інших захворювань, від яких вакцинуємо дітей», – каже директор CDC Рошель Валенскі. – Вакцинація дітей дає можливість допомогти нам змінити все це».

ДЕ МАСКИ СПРАВДІ ДОПОМАГАЮТЬ

Аналіз сотень випадків COVID-19 показує, де маски для обличчя мають найбільше значення: під час тривалих зустрічей та в приміщенні. Дослідники вивчили випадки понад тисячу людей у Каліфорнії, які мали позитивний тест на SARS-CoV-2 в період з лютого до вересня 2021 року. Кожного з них зіставили принаймні з одним учасником контролю: людиною з тими ж факторами, такими, як вік і стать, але які мали негативний результат протягом цього періоду часу. Учасники, які мали контакт з людиною, хворою на COVID-19, надали подробиці про зустріч,

наприклад, обстановку та тривалість. Дослідження, яке ще не перевірено експертами, показало, що учасники, які не були цілком вакциновані, мали найбільший ризик зараження, коли повідомляли про контакт з людиною з COVID-19, який відбувався в приміщенні або тривав понад три години. Учасники, які контактували з недужим на COVID-19, мали нижчі шанси зараження, якщо б під час зустрічі одягали маски.

ВАКЦИНИ ПРОТИ COVID-19 НА ОСНОВІ БІЛКА

Деякі люди не можуть отримати поточні вакцини проти COVID-19 за станом здоров'я, але вакцини на основі білка дають надію, що незабаром вони можуть бути імунізовані. Щоб викликати захисну імунну відповідь, ці ін'єкції доправляють білки разом з імуностимулювальними ад'ювантами безпосередньо в клітини людини, а не надсилають фрагмент генетичного коду, який клітини повинні прочитати, щоб синтезувати самі білки. Після місяців невдач у контролі якості та затримок у виробництві, білковий укол від американської біотехнологічної фірми Novavax щойно отримав свій перший дозвіл на екстрене використання в Індонезії. Це ще один успіх американської програми удосконалення вакцини Warp Speed, яка вклала 1,75 мільярда доларів на розробку однієї дози. В американській біотехнологічній компанії кажуть, що вже подали заявку на отримання аналогічного дозволу у Великобританії, Європейському Союзі, Канаді, Австралії, Індії та на Філіппінах. Таку вакцину не потрібно зберігати при надзвичайно низьких температурах.

ПАНДЕМІЯ ЗАШКОДИЛА ПРОДУКТИВНОСТІ ВЧЕНИХ

Згідно з двома дослідженнями, які проводили в Європі та Сполучених Штатах, пандемія COVID-19 серйозно підірвала продуктивність і психічне здоров'я вчених. Але повний ефект може тривати роками, щоб відчути його в академічних колах. Дослідники, які вивчають проблему, попереджають, що терміново необхідні заходи для підтримки вчених, які найбільше постраждали від збоїв, особливо жінок, батьків маленьких дітей і людей не білої раси. «Найгірше, можливо, ще попереду», – каже дослідник мережевих наук Дашун Ван. Він очолює дослідження, в якому брали участь під час двох опитувань, проведених з інтервалом у 9 місяців, загалом майже 7000 головних дослідників.

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

1. Річка у Франції	2. Шкільний предмет	3. Вулкан на о. Сицилія	4. Клімат. курорт в Абхазії	5. Мавка в германських повір'ях	6. Переможець «Євробачення – 2004»
7. Корінний мешканець Африки	8. Країна, що означає «порцеляна»	9. Держава в Пд. Америці	10. ДДТ	11. Має столицю Дамаск	12. 4047 м ²
13. Професор	14. Водокрут, круговерть	15. Країна в Сер. Азії	16. Рибальська снасть	17. Місто	18. Народність в Японії
19. Сотка	20. Позитивно заряджений електрод	21. Річка на Кубані	22. Монтана	23. Португал. мореплавець	24. Бик з о. Сулавесі
25. Ювілейне привітання	26. Рос. літак	27. Острів у Серед. морі	28. Мис в Пн. Австралії	29. Сусід Іраку	30. Райцентр Вінничини
31. Покрівля	32. Античне місто в Криму	33. Протока між Європою і Азією	34. Слов'янське плем'я	35. Сім'я італ. майстрів скрипки	36. Перший «льотчик»
37. Син Божий	38. Річка в Болгарії	39. Світова орг-ція торгівлі	40. Рахунок	41. Вулкан в Антарктиці	42. Місто в Нігерії
43. Село в Узбекістані	44. Кондитер. виріб	45. Річка в Іспанії	46. Пасмо скель на м-ководді	47. Райцентр Сумщини	48. Місто
49. У ст. греків – бог кохання	50. Бог сонця	51. Столиця Хакасії	52. Настил, поміст	53. Нац. герой Чехії	54. Масло, борошні
55. Житло кочових народів	56. Підліток на судні	57. Пагорбок	58. Балка, зелена фарба	59. Японська гра	60. Мистецтво
61. Спортивний біг	62. Місто, де є колізії	63. Подорож	64. Стрільбище	65. ...де-Жанейро	66. Укр. півострів
67. Рос. легковик	68. Вітрильне судно	69. Покажчик, список, перелік	70. Король Вірменська люття	71. Нім. фвік	72. Столиця штату Массачусетс
73. Нім. фвік	74. Подарунок	75. Старослов. літера	76. Райцентр Тернопілля	77. Тривалість життя людини	78. Грецька літера
79. Давньогрецький байкар	80. Міцне англ. пиво	81. Кілометр	82. «Хата» туриста	83. Напій піратів	84. Гривня Таїланду
85. Лікар	86. Супутник Юпітера	87. Райцентр Тернопілля	88. ...	89. ...	90. ...

Відповіді на сканворд, вміщений у № 21, 2021 р.

1. Тернопіль. 2. Іква. 3. Віра. 4. «Сонячний». 5. Ланівці. 6. Су. 7. Крос. 8. Рінь. 9. Ра. 10. Ан. 11. Нестор. 12. Сало. 13. Жорна. 14. Аз. 15. Ялинка. 16. Нарти. 17. Нут. 18. Серет. 19. Перун. 20. Ріпа. 21. Бережани. 22. Боян. 23. Рід. 24. Сепія. 25. Удй. 26. Ода. 27. Морозенко. 28. Мед. 29. Кін. 30. Тайм. 31. Ян. 32. Рак. 33. Робота. 34. Зарваниця. 35. Жанр. 36. Міома. 37. Різка. 38. Абат. 39. Бучач. 40. Іо. 41. Зірка. 42. Ура. 43. Німб. 44. Бот. 45. Канни. 46. Ватага. 47. Ка. 48. Аорта. 49. Акр. 50. Ма. 51. Оцет. 52. Естет. 53. Тарту. 54. Оса. 55. «Топільче». 56. Різдво. 57. «Яса». 58. Бона. 59. Чати. 60. Кара. 61. Псі. 62. Труба. 63. Ва. 64. Ра. 65. Іф. 66. РГ. 67. Есе. 68. Вал. 69. Сет. 70. Турне. 71. Гас. 72. Збараж. 73. Суп. 74. Кіш. 75. Жако. 76. Біла. 77. Ом. 78. МП. 79. Лом. 80. Сан. 81. Ас. 82. Почаїв. 83. Штамп. 84. Оз.